

**Książnica Podlaska
im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku**

GŁOS

**BIBLIOTEK PUBLICZNYCH
Województwa Podlaskiego**

**BIULETYN
INFORMACYJNO-METODYCZNY**

Białystok 2008



GŁOS
BIBLIOTEK PUBLICZNYCH
Województwa Podlaskiego

BIULETYN INFORMACYJNO - METODYCZNY

Białystok 2008

Nr 1

Redaguje
zespół pracowników
Książnicy Podlaskiej
Dział Instrukcyjno-Metodyczny
Biblioteka Powiatu Białostockiego

Redakcja zastrzega sobie prawo do adyustacji i skracania tekstów.
Nadesłanych materiałów nie zwracamy.

Nakład 200 egz.

Adres redakcji:
Książnica Podlaska
im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku
15-950 Białystok, ul. Kilińskiego 11
Tel.(085) 7416689
e-mail: metodyka@ksiaznicapodlaska.pl
bpb@ksiaznicapodlaska.pl

Spis treści

Małgorzata Rokicka-Szymańska

*Udział bibliotek powiatu białostockiego w ogólnopolskiej akcji
"Tydzień Bibliotek 2008"* 7

Ludmiła Szyrkowicz

*„Tydzień Bibliotek 2008” – sprawozdanie z działań
bibliotek publicznych województwa podlaskiego
uczestniczących w tej akcji* 18

Małgorzata Rokicka-Szymańska

Mistrz pięknego czytania w powiecie białostocki 25

Ewa Ziniewicz-Siergiejko

Współpraca z Wydawnictwem „Znak” 28

Wiesława Kruszewska

*„Wakacje z biblioteką” w Gminnej Bibliotece Publicznej
w Poświętnem* 31

Barbara Kuprel

*Edukacja z Internetem TP w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży
Biblioteki Publicznej w Mońkach* 35

Bogumiła Mieńko, Iwona Orłowska, Barbara Pac

*Multimedialny Turniej Wsi Gminy Krypno – nagrodzony
projekt w II edycji konkursu Rzeczpospolita Internetowa* 38

Teresa Zajk

*Podsumowanie działań realizowanych w ramach projektu
„Zabiele w sieci – zachowanie dziedzictwa kulturowego wsi ...* 41

Joanna Trusiuk

Działalność Dyskusyjnych Klubów Książki w województwie podlaskim w I półroczu 2008 44

Ludmiła Szyrkowicz

Informacja o spotkaniach autorskich organizowanych w ramach Dyskusyjnych Klubów Książki 46

Teresa Spirydonow

Bądź moim bratem albo Cię zabiję (de Chamfort), czyli jak odczytuję teksty Saint-Exupéry'ego „O sens życia” 50

Ewa Ziniewicz-Siergiejko

Świat wartości w książkach Krystyny Siesickiej (zestaw pomocy metodycznych do pracy z gimnazjalistami) ... 52

Grzegorz Zys

Digitalizacja w bibliotece 64

Teresa Zajk

Historia i stan dzisiejszy Gminnej Biblioteki Publicznej w Kolnie z siedzibą w Czerwonem 78

Koleżanki i Koledzy!

„**GŁOS BIBLIOTEK PUBLICZNYCH WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO**” nawiązuje do wydawanego pod tym samym tytułem „biuletynu informacyjnego” Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku (wówczas obejmowaliśmy nadzorem merytorycznym woj. białostockie) ukazującego się w latach 1992-1998.

Chcielibyśmy, aby w rzeczywistości był „głosem” bibliotekarzy – praktyków, którzy zechcą opowiedzieć o własnych osiągnięciach oraz podzielić się swoimi przemyśleniami i doświadczeniami.

Planujemy, aby stałym działem czasopisma była „Kronika działalności bibliotek”.

„Bibliotekarz Podlaski” będzie ukazywał się nadal i pozostanie pismem o profilu naukowym.

Zachęcamy do współpracy.

Prosimy o przysyłanie materiałów, w tym informacji o najciekawszych przedsięwzięciach, na adres Książnicy Podlaskiej im. Łukasza Górnickiego w Białymstoku:

e-mail metodyka@ksiaznicapodlaska.pl

lub instrukcyjny@ksiaznicapodlaska.pl;

ewentualnie pocztą tradycyjną z dopiskiem: **Dział Instrukcyjno-Metodyczny „Głos”**.

Redakcja

Małgorzata Rokicka – Szymańska
Biblioteka Publiczna Powiatu Białostockiego

Udział bibliotek powiatu białostockiego w ogólnopolskiej akcji

Kontynuując dobre tradycje popularyzacji działalności bibliotek i umacniania rangi zawodu bibliotekarza w świadomości społecznej, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich ogłosiło kolejną, piątą już edycję ogólnopolskiego programu TYDZIEŃ BIBLIOTEK. Biblioteki publiczne z 14. gmin powiatu białostockiego wydłużyły akcję, przeprowadzając szereg działań w maju i czerwcu 2008 roku. Niektóre placówki samorządowe rozpoczęły realizację zamierzeń już w połowie kwietnia. Tegoroczne hasło akcji brzmiało „**Biblioteka miejscem spotkań**”. Wybór hasła umożliwił popularyzację różnych form pozyskiwania czytelników przez biblioteki.



Zaplanowane przedsięwzięcia stworzyły okazję prezentacji szerokiej gamy działań promujących dorobek intelektualny i artystyczny społeczności lokalnych. Ponadto przedstawione zostały różnorodne formy działalności „skarbnic wiedzy”, które skierowane były do wszystkich grup wiekowych i zawodowych, umożliwiające bezpośredni kontakt człowieka z człowiekiem.

Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego – Biblioteka Publiczna Powiatu Białostockiego wspólnie z placówkami samorządowymi powiatu białostockiego, przy wsparciu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich Oddziału Białostockiego zrealizowała szereg przedsięwzięć w/w okresie.

Spotkania o zasięgu powiatowym skierowane były do bibliotekarzy, a niektóre z nich, ze względu na ich charakter – do czytelników.

ZORGANIZOWALIŚMY:

- „Wędrujące kiermasze” w placówkach terenowych w oparciu o pozyskane zbiory z Firmy Alfa-Zet z Radomia (10-11.04.2008),
- spotkania w bibliotekach gminnych z:
 - **Izabelą Sową** (krakowską pisarką, autorką poradników psychologicznych, dziennikarką) – 21-22.04.2008,
 - **księdzem Wojciechem Żmudzińskim** (jezuitą, pedagogiem, autorem wielu programów szkoleniowych, projektów edukacyjnych i książek dotyczących Biblii, metodyki nauczania, profilaktyki uzależnień oraz literatury pięknej) - 5.05.2008,
 - **Pawłem Beręsewiczem** (anglistą, tłumaczem i leksykografem, autorem książek dla dzieci) - 8-9.05.2008,
- konferencję bibliotekarzy z trzech powiatów grodzkich województwa podlaskiego nt. „W poszukiwaniu języka uniwersalnego w komunikacji międzyludzkiej” w Centrum Kultury Sportu i Turystyki Ziemi Tykocińskiej Gminnej Bibliotece Publicznej w Tykocinie – 14.05.2008,
- warsztaty biblioteczne z udziałem bibliotekarzy gminy Dobrzyniewo Duże nt. „Promocja biblioteki w środowisku lokalnym” – 16.05.2008,
- XV Forum Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych w Juchnowcu Kościelnym – 27-30.05.2008 (przedsięwzięcie realizowane przez Gminną Bibliotekę Publiczną oraz Zespół Szkół w/w miejscowości przy udziale Książnicy Podlaskiej im. Ł. Górnickiego),

- eliminacje powiatowe konkursu „Mistrz pięknego czytania w powiecie białostockim” w Dobrzyniewie Dużym – 11.06.2008,
- wyjazd bibliotekarzy szlakiem północnej Suwalszczyzny (Stańczyki, Puńsk...) - 14.06.2008.

Biblioteki publiczne powiatu białostockiego – gminne oraz ich filie przygotowały bogaty wachlarz różnorodnych propozycji skierowanych do użytkowników i nie tylko. Poniżej przedstawione zostały działania przeprowadzone w obrębie poszczególnych gmin (w układzie alfabetycznym). Placówki terenowe zapraszały także na cykliczne szkolenia wewnątrzbiblioteczne (terminy i tematy lekcji uzgodnione zostały bezpośrednio z placówkami edukacyjnymi). Biblioteki również brały aktywny udział w uroczystościach święta gmin.

Gmina Choroszcz

- Wędrujące kiermasze Wydawnictwa Alfa-Zet, połączone z wykładem Małgorzaty Gałuszki nt. „Książka inaczej ilustrowana” (kwiecień),
- „Książka na telefon” – akcja została podjęta na okres 2. miesięcy maj – czerwiec,
- „Moje miejsce na ziemi”- konkurs plastyczny dla dzieci (rozstrzygnięcie tego konkursu nastąpiło podczas Festynu na Św. Antoniego (13 czerwca),
- Impreza z okazji Dnia Matki- występ dzieci (26 maja),
- „Moja ulubiona postać bajkowa” - konkursy plastyczne dla dzieci (maj),
- Cykliczne zajęcia plastyczne dla dzieci (w ramach tych zajęć przeprowadzane były także imprezy na podstawie scenariuszy przesyłanych z wydawnictwa „Znak”),
- Wystawka okolicznościowa (rok 2008 Rokiem Herberta),
- Spotkania z bajką – cotygodniowe czytanie bajek,
- Udział w eliminacjach powiatowych „Mistrz pięknego czytania w powiecie białostockim” (11 czerwca),
- Spotkania autorskie z Izabelą Sową (kwiecień), Pawłem Beręsewiczem (maj),
- „Dni Choroszcz” (18-22 czerwca).

Gmina Czarna Białostocka

- Wędrujące kiermasze” połączone z prelekcją Małgorzaty Gałuszko nt. „Książki inaczej ilustrowane” (kwiecień),
- Konkurs plastyczny ph.: „Kolory wiosny” – ilustracja wiersza Ewy Stadtmüller „Wiosenne kwiaty” (maj),
- Zajęcia edukacyjne „Barwy łąki” dla klas „0” (maj),
- Zajęcia dla grup dzieci 5-letnich „Poznajemy bibliotekę” (maj - czerwiec),
- Spotkanie autorskie z Pawłem Beręsewiczem (maj),
- Gminne eliminacje konkursu „Mistrz czytania” (maj),
- Turniej wiedzy o książce i bibliotece dla klas IV-VI, ze szczególnym uwzględnieniem znajomości „Ani z Zielonego Wzgórza” (maj),
- Wykład bibliotekarzy dla gimnazjalistów „Współczesna literatura młodzieżowa – Co czytać?” (maj),
- Impreza czytelnicza podsumowująca konkurs plastyczny oraz wystawę prac konkursowych (czerwiec),
- Prezentacja książek Lucy Maud Montgomery – 100 lat od ukazania się „Ani z Zielonego Wzgórza” oraz wybory sobowtóra Ani (czerwiec),
- Eliminacje powiatowe konkursu „Mistrz pięknego czytania w powiecie białostockim” (11 czerwca).

Gmina Dobryńsko Duże

- „Wędrujące kiermasze” połączone z prelekcją Małgorzaty Gałuszko nt. „Książki inaczej ilustrowane” (kwiecień),
- I Gminny Przegląd Twórczości Amatorskiej – wystawa prac artystów amatorów (maj),
- Spektakle teatryku lalkowego Mateuszek pt. „Królowa śniegu” (maj- czerwiec),
- Warsztaty biblioteczne z udziałem bibliotekarzy gminy Dobryńsko Duże nt. „Promocja biblioteki w środowisku lokalnym” (16 maj),
- Gminny Dzień Dziecka (1 czerwiec),

- Spotkanie historyczne przy pomniku w Pogorzalkach (upamiętnienie osób wywiezionych na Syberię, represjonowanych i kombatantów) (czerwiec),
- Eliminacje powiatowe konkursu „Mistrz pięknego czytania w powiecie białostockim” (11 czerwca).

Gmina Gródek

- Spotkanie autorskie z Pawłem Beręsewiczem (maj),
- Konkurs plastyczny „Mój ulubiony bohater książkowy” (13 maja),
- Przygotowanie inscenizacji „Dwie mamy” z okazji Dnia Matki (25 maja),
- Spotkanie z Melpomeną – udział w XV Forum Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych w Juchnowcu Kościelnym (27-28 maja),
- Przegląd Teatrów Ekologicznych – przygotowanie inscenizacji „Kłopoty leśnego krasnala” (5 czerwca),
- Udział w konkursie powiatowym „Mistrz pięknego czytania w powiecie białostockim” (11 czerwca)
- Cykliczne zajęcia plastyczne dla dzieci (w oparciu o scenariusze przesyłane z wydawnictwa „Znak”),
- „Święto Gródka” (21 czerwca).

Gmina Juchnowiec

- Spotkania autorskie z: Izabelą Sową (kwiecień), Wojciechem Żmudzińskim (maj), Barbarą Ciwoniuk (maj),
- Spotkania w ramach Dyskusyjnych Klubów Książki (kwiecień- czerwiec),
- „Blżej książki” – spotkania z dziećmi i młodzieżą (maj- czerwiec),
- XV Forum Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych – Melpomena 2008 (maj),
- Udział w eliminacjach powiatowych konkursu „Mistrz pięknego czytania w powiecie białostockim” (11 czerwca).

Gmina Łapy

- Podsumowanie konkursu „Moje korzenie, moja tożsamość”. Wręczenie nagród dla autorów najlepszych prac połączone z prezentacją multimedialną – młodzież szkół średnich (kwiecień),
- Spotkania w ramach Dyskusyjnych Klubów Książki (kwiecień-czerwiec),
- Trzecia edycja kursu komputerowego pt. „Podstawowa znajomość pracy z komputerem” – szkolenie dla osób dorosłych (maj),
- Cykl spotkań z edukacją czytelnictwem i medialną (maj-czerwiec),
- „Sześciolatki w bibliotece” – spotkanie wprowadzające najmłodszych w świat książki i literatury pt.: „Koziołek Matołek” (maj),
- Spotkania z:
 - jezuitą Wojciechem Żmudzińskim pt. „Władza, pieniądze i seks w Kościele Katolickim” (maj),
 - krytykiem literackim Waldemarem Smaszczem pt. „Życie jak różaniec – zamknięta biografia ks. Jana Twardowskiego 1915-2006” (maj),
 - Markiem Gołko przedstawicielem firmy Dolmen. Salon Partner Orange w ramach funkcjonującego Małego Inkubatora Przedsiębiorczości i Punktu Informacji Biznesu (maj),
 - kombatantem Mieczysławem Łupińskim – pogadanka historyczna (maj),
 - pisarką książek dla dzieci i młodzieży Barbarą Ciwoniuk (maj),
 - Aliną Wróblewską przedstawicielką firmy Warta w ramach funkcjonującego Małego Inkubatora Przedsiębiorczości i Punktu Informacji Biznesu (czerwiec),
- Multimedialny pokaz filmów edukacyjnych z serii „Lekcje przestrogi” o współczesnych zagrożeniach jak : alkohol , narkotyki, sekty , media i przemoc (maj),
- Konkurs recytatorski. (maj),
- Ankieta skierowana do użytkowników „Trzeciego wieku” mająca na celu ocenę działań placówki w środowisku lokalnym (maj),
- Inscenizacja z Muminkami przygotowana przez uczniów ze Szkoły Podstawowej Nr 2 w Łapach adresowana do przedszkolaków (maj),

- Ekspozycje :
 - „Zaczarowany świat Muminków” – wystawka książek dotycząca życia i twórczości Tove Jansson,
 - Wystawa prac wykonanych na konkurs „Moja biblioteka” (maj),
 - „...książka środkiem komunikowania się z innymi ludźmi” (maj),
 - „Dzień Bibliotek i Bibliotekarza” (maj),
 - „Unia Europejska bliżej ciebie”,
 - Prac plastycznych dzieci uczęszczających na zajęcia „Przedszkolak w bibliotece”(czerwiec).
- Konkurs czytelnictwa „Najaktywniejszy Czytelnik Roku” (maj),
- Sąd literacki nad "urwisami" z pierwszej i drugiej Księgi Urwisów (maj),
- Eliminacje gminne konkursu „Mistrz pięknego czytania w powiecie białostockim” (maj),
- Cykliczne spotkania Klubu Małego Czytelnika (maj - czerwiec),
- Konkurs plastyczny „Mój ulubiony bohater literacki” (maj),
- Uroczyste zakończenie zajęć „Przedszkolak w bibliotece” z wręczeniem dyplomów,
- VII Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom pod patronatem Fundacji „Cała Polska czyta dzieciom” (czerwiec),
- Udział w eliminacjach powiatowych „Mistrz pięknego czytania w powiecie białostockim” (czerwiec),

Gmina Poświętne

- „Wędrujące kiermasze” Wydawnictwa Alfa-Zet, połączone z prelekcją Małgorzaty Gałuszko nt. „Książka inaczej ilustrowana” (kwiecień),
- Spotkanie literackie z: Izabelą Sową (kwiecień) oraz Wojciechem Żmudzińskim (maj),
- Konkurs dla uczniów klas III-IV oraz V-VI „Mistrz pięknego czytania” (eliminacje gminne) (maj),
- Udział w eliminacjach powiatowych „Mistrz pięknego czytania w powiecie białostockim” (11 czerwiec),

Gmina Supraśl

- Spotkanie autorskie z Izabelą Sową (kwiecień),
- Szybki kurs nauki Internetu dla „zielonych emerytów” – obsługa komunikatorów gg, skype; poczta e-mail; wyszukiwanie w sieci, nauka obsługi telefonów komórkowych (maj),
- Utworzenie punktu wymiany książki zgodnie z hasłem „uwolnij książkę” (maj-...),
- Akcja - zrób porządek w szafie, podaruj bibliotece lekturę, z której „wyrósłeś” (maj-czerwiec),
- Tworzenie „książkowej listy przebojów” w różnych grupach wiekowych (maj-czerwiec),
- Konkurs - wymyśl dwuwiersz lub hasło, które mogłoby reklamować bibliotekę (maj-czerwiec),
- Gminne eliminacje konkursu „Mistrz pięknego czytania” (15 maj),
- Udział w konkursie powiatowym „Mistrz pięknego czytania w powiecie białostockim” (11 czerwca).

Gmina Suraż

- „Tablica życzeń dla czytelników” przed siedzibą biblioteki, na której umieszczano opinie czytelników (maj),
- Przed biblioteką młodzież reklamowała placówkę wręczając przechodniom zaproszenia i ulotki o bibliotece (maj),
- Konkurs (skierowany do gimnazjalistów) na najciekawszą prezentację reklamującą współczesną bibliotekę (maj),
- Wystawy prac twórczości lokalnych artystów, połączone z warsztatami (5 maja-22 czerwca):
 - haft – Maria Filipowicz,
 - koronki szydełkowe – Jolanta Sosnowska,
 - modelarstwo – Rafał Chodorowski,
 - fotografia – Piotr Tałałaj,
 - malarstwo – Anna Jurczak,
- Spotkania autorskie z: Izabelą Sową (kwiecień), Wojciechem Żmudzińskim (maj), Januszem Koronkiewiczem (maj),

- „Cała Polska czyta dzieciom” ulubione książki młodzieżowe czytały publicznie osoby znane i lubiane w gminie (6 maja),
- Kolekcjonerzy książek, płyt mogli dokonać wymiany z innymi kolekcjonerami, biorąc udział w akcji „Książka za książkę” (11 maj),
- Gminny konkurs „Mistrz pięknego czytania w powiecie białostockim” (maj),
- „Narysuję dla mojej mamy łąkę z kwiatami” – czytanie książek i wykonanie laurki (maj),
- „Dzień Dziecka” - impreza okolicznościowa (1 czerwca),
- Warsztaty Krasomówcze przed eliminacjami wojewódzkimi Konkursu Krasomówczego prowadzone przez Edwarda Redlińskiego (2 czerwca),
- Udział w eliminacjach powiatowych „Mistrz pięknego czytania w powiecie białostockim” (11 czerwca).

Gmina Turośń Kościelna

- Spotkanie autorskie z Izabelą Sową (kwiecień),
- Głośne czytanie książek (maj-czerwiec),
- Gminny konkurs „Mistrz pięknego czytania” (maj),
- Konkursy plastyczne:
 - „Portret mojej mamy” (maj),
 - „Moje największe marzenie”(1 czerwca),
- Małe ekspozycje (maj-czerwiec) obrazujące twórczość:
 - Heleny Mniszkówny,
 - Haliny Górskiej,
 - Jamesa Olivera Curwooda,
 - Aleksandra Fredry
- Dyskusja z młodzieżą nt. Zanieczyszczenia środowiska” (czerwiec),
- Udział w eliminacjach powiatowych „Mistrz pięknego czytania w powiecie białostockim” (11 czerwca).

Gmina Tykocin

- Spotkanie autorskie z Izabelą Sową (kwiecień),
- „Mój ulubiony bohater książkowy” – wystawa prac plastycznych wykonanych techniką dowolną (maj),
- Konferencja bibliotekarzy publicznych z trzech powiatów nt. „W poszukiwaniu języka uniwersalnego w komunikacji międzyludzkiej” (14 maja),
- Uroczyste pasowanie uczniów klasy III Szkoły Podstawowej na czytelnika Biblioteki Publicznej, połączone z licznymi konkursami (maj – czerwiec),
- „Nie wstyd jest zapytać, wstyd jest nie wiedzieć” – prelekcja połączona z dyskusją uczniów gimnazjum i liceum w Tykocinie (czerwiec),
- „Czym jest Ziemia dla mnie” - konkurs poetycki skierowany do gimnazjalistów w związku ze ŚWIATOWYM ROKIEM PLANETY ZIEMI (maj).

Gmina Wasilków

- „Wędrujące kiermasze” połączone z prelekcją Małgorzaty Gałuszko nt. „Książki inaczej ilustrowane” (kwiecień),
- IV Otwarty Konkurs Poetycki Majowej Konwalii (maj-czerwiec),
- Spotkanie historyczne ph. „Wasilków w Europie” (3 czerwca),
- Spotkanie autorskie z Barbarą Ciwoniuk (maj).

Gmina Zabłudów

- Opracowanie ankiety skierowanej do czytelników z okazji 50. jubileuszu Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zabłudowie (maj),
- Konkurs poetycki „Wiosna w przyrodzie” (maj)
- Spotkanie autorskie z Pawłem Beręsewiczem (maj)
- Głośne czytanie bajek i baśni z dziećmi ze Szkoły Podstawowej (maj-czerwiec)
- Małe ekspozycje: (maj-czerwiec)
 - „Książki Stanisława Grzesiuka”
 - „Do nich warto powrócić- zapomniane książki”
- Spotkanie z najstarszym czytelnikiem biblioteki (czerwiec)

- Wspólne oglądanie i omawianie lektur szkolnych (czerwiec)
- „Książka moich marzeń” – warsztaty plastyczne skierowane do najmłodszych czytelników (czerwiec)
- „Mama moją przyjaciółką” – konkurs plastyczny (maj)
- Dzień Dziecka w bibliotekach (1 czerwca)
- Udział w eliminacjach powiatowych „Mistrz pięknego czytania w powiecie białostockim” (11 czerwca)

Gmina Zawady

- Spotkanie autorskie z Izabelą Sową (kwiecień)
- „Wędrujące kiermasze” Wydawnictwa Alfa-Zet, połączone z prelekcją Małgorzaty Gałuszko nt. „Książka inaczej ilustrowana” (kwiecień)
- Dni otwarte Biblioteki – w wyznaczonym dniu tygodnia, w okresie maj – czerwiec, szkolenia e-learningowe (przy Bibliotece funkcjonuje Centrum Kształcenia na Odległość na Wsi)
- Spotkanie z seniorami pt. „Historia gminy Zawady” (maj)
- Wydanie folderu w ramach projektu „Dziedzictwo kulturowe Gminy Zawady” finansowanego przez Fundację Wspomagania Wsi /Program Kultura Bliska 2007/ - (czerwiec)
- Wystawa fotograficzna zdjęć zebranych w ramach projektu „Dziedzictwo kulturowe Gminy Zawady” przedstawiająca zmiany zachodzące na przestrzeni lat w naszej małej ojczyźnie (czerwiec)
- Rajd rowerowy powstającym „Szlakiem krzyży i kapliczek przydrożnych” – (maj-czerwiec)
- Festyn z okazji Dnia Dziecka (1 czerwca)
- Koncerty Młodzieżowej Grupy Folkowej „ZAWADY plus” działającej przy Bibliotece (m.in. w Kurowie – Święto Ptaków - maj; Supraśl – Bukowisko – maj; Zawady – Dzień Dziecka, czerwiec; Zbójna - maj; Czyże - czerwiec) (maj-czerwiec).
- Prace nad renowacją mogił wojennych z okresu I i II wojny światowej – zaangażowanie młodzieży szkolnej w pracach porządkowych (maj-czerwiec).

„Tydzień Bibliotek 2008” – sprawozdanie z działań bibliotek publicznych województwa podlaskiego uczestniczących w tej akcji

W ramach obchodów tegorocznego, ogólnokrajowego Tygodnia Bibliotek pod hasłem „*Biblioteka miejscem spotkań*” biblioteki publiczne województwa podlaskiego przygotowały wiele imprez. Organizatorzy chcieli uzmysłowić odbiorcom, że współczesna biblioteka nie jest tylko wypożyczalnią książek, ale miejscem, w którym można w interesujący sposób spędzić czas. Publiczny charakter biblioteki sprawia, że jest ona miejscem spotkań społeczności lokalnej, miejscem sprzyjającym poznaniu historii, tradycji, kultury i obyczajów regionu, miejscem edukacji, doradztwa, rozwijania własnych zainteresowań.

Program został tak pomyślany, by mógł zainteresować odbiorców różnych grup wiekowych i zawodowych, zgodnie z tegorocznym przesłaniem. Biblioteki wspólnie z instytucjami lokalnymi starały się w tych dniach uatrakcyjnić działalność, odświętnie „pokazać się w swoim środowisku”. Zorganizowały wiele spotkań z pisarzami oraz ze znanymi i mniej znanymi mieszkańcami regionu. Umożliwiły odbiorcom bezpośredni dialog człowieka z człowiekiem.

Zwłaszcza dla najmłodszych przygotowano bogatą ofertę imprez, bo to głównie oni są naszymi wiernymi czytelnikami. Dzieci brały udział w licznych zabawach literackich, plastycznych i ruchowych oraz konkursach. Mogły też posłuchać czytanych głośno fragmentów ciekawych książek.

Miejska Biblioteka w Sokółce zorganizowała:

- warsztaty metodyczne z zakresu pedagogiki zabawy „Tekst jako inspiracja twórczych działań w grupie”
- spotkanie z Józefem Konopackim - Prezesem Podlaskiego Oddziału Związku Tatarów Rzeczypospolitej Polskiej – „Historia i współczesność Tatarów Polskich” (*Spotkanie było adresowane do bibliotekarzy z powiatu sokólskiego. Uczestniczyło 16 osób*).
- spotkanie z kierownikiem Biblioteki Pedagogicznej w Sokółce Joanną Bienasz – „Czytanie rozwija wyobraźnię” (*Adresowane do uczniów ze świetlicy SP nr 1. Uczestniczyło 18 osób*).
- dyskusję na temat literatury współczesnej ze szczególnym uwzględnieniem młodych pisarzy (*Spotkanie adresowane było do czytelnika dorosłego. Uczestniczyło 10 osób*).
- dzień otwarty biblioteki – „Moje spotkanie z biblioteką” (*Bibliotekę odwiedziły dwie grupy przedszkolaków z Przedszkola Nr 3 w Sokółce. Czterolatki słuchały bajek i oglądały kolorowe książki, a sześciolatki tworzyły ilustracje do przeczytanej bajki. W spotkaniu uczestniczyło 46 maluchów*).

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Łomży przez cały tydzień odbywały się spotkania ze znanymi łomżyńskimi twórcami:

- Karoliną Skłodowską, kierowniczką Galerii Sztuki Współczesnej,
- Henrykiem Gałą, poetą,
- Teresą Adamowską, malarką.

Zorganizowano także:

- „Majówkę z Kubusiem Puchatkiem”,
- „Urodziny” Oddziału dla Dzieci.

(Z tej okazji na Starym Rynku w Łomży zorganizowano festyn, konkursy literackie, „Paradę postaci literackich” i konkurs na najciekawszy strój postaci z bajki.)

Przy okazji Tygodnia Bibliotek w Miejskiej Bibliotece Publicznej przeprowadzona została amnestia. W dniach od 5 do 11 maja biblioteki łomżyńskie nie pobierały kar za przetrzymywanie książek. W wyniku amnestii do bibliotek wróciły 173 książki od 67. dłużników.

Tydzień Bibliotek Miejska Biblioteka Publiczna w Hajnówce zainaugurowała dyskusją o książce „Lubiewo” Michała Witkowskiego na spotkaniu członków Dyskusyjnego Klubu Książki.

Zorganizowano:

- wystawę fotografii Małgorzaty Szczerby „Puszcza Białowieska w fotografii”,
- spotkanie z Zofią Olek-Redlarską, autorką wierszy dla dzieci i książek pedagogicznych dla rodziców */Odbyło się spotkanie autorskie dla dzieci i prelekcja dla rodziców „Dlaczego warto czytać dla dzieci”./*,
- promocję książki Ryszarda Patera „Parafia Rzymskokatolicka pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego w Hajnówce” (*książka wydana w związku z 85-leciem powstania parafii w Hajnówce*),
- spotkanie z aktorami „Teatru pod Orzełkiem” z Białegostoku – spektakl teatralny „3 x smok”
- spotkanie z dr. Jarosławem Perszko, artystą rzeźbiarzem,
- spotkanie z Miłką Malzahn, filozofem, prezenterką Radia Białystok, wokalistką, pisarką,
- aukcję książek wycofanych z własnych zbiorów.

Miejska Biblioteka Publiczna w Bielsku Podlaskim zorganizowała szereg imprez adresowanych do najmłodszych użytkowników.

W Oddziale dla Dzieci:

- „Głośne czytanie”,
- „Rodziny czytające” - spotkanie pokoleń,
- „Dobre rady” - spotkanie autorskie z pisarką dla dzieci, bielszczanką, Beatą Jacewicz,
- „Wśród przyjaciół” - spotkanie integracyjne uczniów Zespołu Szkół im. A. Mickiewicza i uczniów z Zespołu Szkół Specjalnych. Spotkaniu towarzyszyła inscenizacja pt. „**Jak oszczędzać wodę**” – w wykonaniu uczniów z Zespołu Szkół im. A. Mickiewicza.
- „Teatr w bibliotece” (Zaprezentowano inscenizację „**Stan chorobowy**” w wykonaniu uczniów kl. II b ze Szkoły Podstawowej Nr 2 im. kpt. Wł. Wysockiego, „**Zakochany bocian**” w wykonaniu uczniów ze Świetlicy przy Szkole Podstawowej Nr 5 im. Szarych Szeregów.)

Na Tydzień Bibliotek **Gminna Biblioteka Publiczna w Mielniku** przygotowała program użytkowników w różnym wieku:

- emerytom i rencistom zorganizowano kurs komputerowy,

- przedszkolakom – konkurs plastyczny, lekcję biblioteczną „*Pierwsze kroki w bibliotece*”,
- uczniom szkoły podstawowej – konkurs szybkiego czytania, konkurs literacki, zgaduj-zgadule, występ teatryku,
- uczniom gimnazjum – spotkanie z Panią Małgorzatą Iwanowicz.

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Knyszynie przygotowała tygodniowy plan zajęć dla uczniów klas I-III Szkoły Podstawowej oraz Przedszkola Samorządowego:

- Kubuś Puchatek mój najlepszy przyjaciel,
- Knyszyn – moja mała ojczyzna (*prezentacja multimedialna o historii miasta oraz minikonkurs na znajomość miasta i okolic*),
- Z książką przez stulecia – historia książki i druku,
- Bliskie spotkania ze sztuką (*rzeźbienie w glinie, spotkanie z pracownikiem Muzeum Alfonsa Karnego w Białymstoku*),
- Czytelnicza lokomotywa z wierszami Juliana Tuwima,
- Dobro zawsze zwycięża, czyli jak to było z Dorotkami.

Gośćmi spotkań byli przedstawiciele miejscowych władz i dyrektorzy instytucji kultury. Czytali wiersze, fragmenty bajek, baśni i legend o „*swojej małej ojczyźnie*”.

Gminna Biblioteka Publiczna w Kolnie z siedzibą w Czerwonem wspólnie z filiami w Lachowie, Borkowie i Zabieliu zorganizowała:

- cykl głośnego czytania,
- konkursy plastyczne i czytelnicze (*Lubię Cię książko za ..., Biblioteka miejscem spotkań*),
- pogadanki o roli biblioteki w życiu człowieka,
- inscenizację o książce i bibliotece.

Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Dąbrowie Białostockiej w ramach Tygodnia Bibliotek gościła:

- Waldemara Smaszcza, krytyka literackiego, eseistę, tłumacza (*Spotkanie pod hasłem „Poezja, która ocalała – o twórczości Zbigniewa Herberta” adresowane było do młodzieży licealnej.*)
- Macieja Anuszkiewicza, dąbrowianina, podróżnika po Polsce i świecie (*Na multimedialnej lekcji geografii był przewodnikiem po Ameryce Południowej.*)

- dzieci z miejscowego Przedszkola Samorządowego (*Zajęcia pod hasłem „Biblioteka – ciekawe miejsce w moim mieście” miały na celu nie tylko zapoznać dzieci z pracą biblioteki, ale zachęcić ich do przychodzenia do tej placówki.*)

Gminna Biblioteka Publiczna w Narwi zaprosiła:

- aktorów z białostockiego teatru *Pod orzełkiem*, przedstawili obrzęd topienia marzanny, wcielili się w rolę bohaterów książek dla dzieci,
- Zofię Olek-Redlarską, autorkę wierszy dla dzieci,
- ciekawych ludzi z własnej gminy (*twórców ludowych, samorządowców, właścicieli firm*).

Tydzień Bibliotek uroczystie obchodzono w Gminie Łomża. **Gminna Biblioteka Publiczna w Podgórzu** wspólnie z filiami zorganizowała:

- konkurs recytatorski *Ojczyzna w poezji*,
- konkurs *Mistrz głośnego czytania*,
- festyn z okazji 50-lecia Filii Bibliotecznej w Wygodzie.

Uroczystościom towarzyszyły spotkania z władzami samorządowymi, spotkania autorskie z Henrykiem Gałą i Zenonem Faszyńskim, Msza Święta, część artystyczna, kiermasz książek, konkursy i zgaduj-zgadule.

Ciekawe formy promujące swoją bibliotekę i zbiory zaprezentowała **Biblioteka Publiczna Gminy Korycin**. Zachęcała mieszkańców do korzystania z biblioteki poprzez zorganizowanie:

- loterii życzeń (*na kartkach z życzeniami prezentowane były cytaty i fragmenty książek*),
- loterii fantowej,
- wystawy książek dla dzieci,
- wystawy nowości wydawniczych wraz z prezentacją książek,
- prezentacji walorów turystycznych, kulturowych i tradycji własnej gminy ph. *Korycin – moja miejscowość*.

W **Miejskiej Bibliotece Publicznej w Grajewie** zorganizowano spotkanie z:

- Krzysztofem Petkiem, dziennikarzem, pisarzem książek dla młodzieży,
- Barbarą Ciwoniuk, poetką, autorką popularnych powieści dla młodzieży.

Uczniowie szkół podstawowych z gminy Sztabin uczestniczyli w konkursach:

- teatralnym pt. *”W baśniowym świecie Pana Charlsa”*,
- ortograficznym pt. *”Ortografia na śpiewająco”*.

Z młodzieżą gimnazjalną spotkała się redaktor czasopisma „Nasz Sztabiński Dom”, a dla najmłodszych w *Czytającej bibliotece* głośno czytano bajki.

Spotkania odbywały się w **Gminnej Bibliotece Publicznej w Sztablinie**.

Uroczysty przebieg miały konkursy plastyczne:

- *Świat baśni Andersena w Gminnej Bibliotece Publicznej w Orli*,
- *Brzechwolandia - świat postaci z bajek i wierszy Jana Brzechwy widziany oczami dziecka w Bibliotece Publicznej w Sejnach*,
- *Pinokio i Harry Potter w Gminnej Bibliotece Publicznej w Grodzisku*.

Biblioteka Publiczna Gminy Czyżew - Osada zorganizowała zajęcia młodym czytelnikom. Przeprowadziła szereg lekcji bibliotecznych o różnorodnej tematyce dla wszystkich klas szkoły podstawowej:

- *Dobre wychowanie wierszem*,
- *Magiczne słowa*,
- *Jak zachować się przy stole*,
- *Sami w domu – co robić, czego nie, jak obchodzić się z gazem i prądem*.

Odbyły się zajęcia praktyczne z książką. Uczniowie wyszukiwali różne informacje w encyklopediach, słownikach, poradnikach oraz w bazach elektronicznych bibliotek publicznych.

Mieszkańcy Gminy Czeremcha mogli obejrzeć i kupić książki na kiermaszu zorganizowanym przez **Bibliotekę Publiczną**.

W ramach Programu Operacyjnego Promocja Czytelnictwa MKiDN w Dyskusyjnych Klubach Książki odbyły się spotkania autorskie. W Augustowie i Mońkach z miłośnikami „owocowej serii” spotkała się Pani Izabela Sowa. Czytelnicy z Białowieży i Hajnówki mogli „podróżować po świecie” wspólnie z Ignacym Karpowiczem, tłumaczem, pisarzem, podróżnikiem. Z dziećmi i młodzieżą z Łomży, Podgórza, Śniadowa spotka-

ła się Pani Barbara Ciwoniuk, której powieść *Igor* w roku 2007 została nominowana przez Polską Sekcję IBBY do programu „Wybitne książki dla młodych osób z dysfunkcjami”.

Bogaty i różnorodny program tegorocznego Tygodnia Bibliotek spotkał się z dużym zainteresowaniem społeczeństwa. W czasie trwania *Tygodnia* z imprez skorzystało ponad 5000 osób.

Wszechstronne działania bibliotek, bogata oferta imprez skierowanych do odbiorców w różnym wieku pokazała, że biblioteka nie musi kojarzyć się z miejscem nudnym i mało atrakcyjnym. Biblioteka nie różnicuje generacji, nie dzieli pokoleń, jest otwarta dla wszystkich szanujących książkę, jest „miejscem spotkań wszystkich nas” i – w odróżnieniu od innych ośrodków kultury, imprezy w bibliotece są bezpłatne. Poprzez takie działania umacnia się również prestiż zawodu bibliotekarza.

Małgorzata Rokicka-Szymańska

Biblioteka Publiczna Powiatu Białostockiego

Mistrz pięknego czytania w powiecie białostockim

Książnica Podlaska im. Łukasza Górnickiego – Biblioteka Publiczna Powiatu Białostockiego zgodnie z coroczną tradycją zorganizowała powiatową imprezę czytelniczną. Tym razem do współpracy zaproszono Gminny Ośrodek Kultury Bibliotekę Publiczną w Dobrzyniewie Dużym. W dniu 11.06.2008 roku zorganizowano eliminacje powiatowe konkursu „Mistrz pięknego czytania w powiecie białostockim”. Spotkanie odbyło się pod honorowym patronatem Starosty Powiatu Białostockiego oraz przy wsparciu medialnym Radia Białystok SA, a także wielu sponsorów.

Organizatorzy włączyli się do ogólnopolskiej akcji „Cała Polska czyta...” obejmując swym zasięgiem powiat białostocki. Zaprośmy do uczestnictwa w konkursie wszystkie biblioteki publiczne funkcjonujące na danym obszarze (34 instytucje) oraz placówki edukacyjne.

Biblioteki samorządowe po wstępnych eliminacjach wytypowały 49 reprezentantów z 13. gmin.

Konkurs adresowany był do uczniów kl. III-VI szkoły podstawowej powiatu białostockiego. Sprawność biegłego czytania (wyrazistość, bezbłądność, wyraz artystyczny) ze zrozumieniem przeczytanego tekstu była oceniana w dwóch grupach wiekowych:

- klasa III-IV,
- klasa V-VI.

Celem konkursu było:

1. poznanie twórczości mistrzów słowa,
2. rozwijanie pamięci, języka, wyobraźni,
3. zachęcanie dzieci i młodzieży do korzystania z usług bibliotecznych,

4. promocja idei głośnego czytania w ramach akcji „Cała Polska czyta dzieciom”,
5. kształtowanie gustów czytelniczych,
6. uczenie rywalizacji w przyjaznej atmosferze,
7. rozwijanie współpracy ze szkołami.

Zgodnie z regulaminem uczestnicy z dwóch grup wiekowych losowali teksty utworów (wcześniej lista książek była przedstawiona uczniom). Prezentacja fragmentów książek przez uczniów trwała ok. 5 minut. Czytanie oceniane było przez dwie Komisje (dorosła oraz młodzieżowa).

Jury dorosłe:

- Justyna Godlewska-Kruczkowska (Teatr Dramatyczny w B-stoku) – przewodnicząca
- Helena Marcinkiewicz (Urząd Marszałkowski) – wiceprzewodnicząca
- Agnieszka Polińska (Starostwo Powiatu Białostockiego) – członek
- Ewa Ziniewicz-Siergiejko (Książnica Podlaska) – członek
- Teresa Kruszewska (Książnica Podlaska, SBP) – członek

Jury młodzieżowe:

- Marlena Szymańska (ucz. VIII LO w B-stoku) – przewodnicząca
- Anna Wensław (ucz. VIII LO w B-stoku) – członek
- Karolina Bajolek (ucz. Gimnazjum w Dobrzyniewie) – członek

Uczestnik konkursu mógł uzyskać od 0 do 8 pkt. od każdego członka jury. Tytuł „Mistrza pięknego czytania w powiecie białostockim” zdobył uczestnik z największą liczbą punktów.

Po wysłuchaniu wystąpień uczniów Komisja wyłoniła laureatów.

Werdykt dorosłego jury:

- „**Mistrz pięknego czytania w powiecie białostockim**” (w grupie wiekowej III-IV klasa) – **Sylwia Rutkowska** z gm. Wasilków
- „**Wicemistrz pięknego czytania w powiecie białostockim**” (w grupie wiekowej III-IV klasa) – **Julia Wakulewska** z gm. Gródek
- „**Mistrz pięknego czytania w powiecie białostockim**” (w grupie wiekowej V-VI klasa) – **Klaudia Więckowska** z gm. Dobrzyniewo Duże
- „**Wicemistrz pięknego czytania w powiecie białostockim**” (w grupie wiekowej V-VI klasa) – **Patryk Bargielski** z gm. Łapy



Fot. 1. Reprezentantka z Supraśla czyta wybrany tekst



Fot. 2. Uczestnicy konkursu przed budynkiem GCKBP w Dobrzyniewie Dużym

Wybór jury młodzieżowego:

- „**Mistrz pięknego czytania w powiecie białostockim**” (w grupie wiekowej III-IV klasa) – **Sylwia Rutkowska** z gm. Wasilków
- „**Mistrz pięknego czytania w powiecie białostockim**” (w grupie wiekowej V-VI klasa) – **Patryk Bargielski** z gm. Łapy

W konkursie powiatowym organizatorzy oraz jury wyróżnili:

- Gabrielę Czaczkowską z gm. Turośń Kościelna
- Kamila Wołoszczuka z gm. Suraż
- Natalię Bielawską z gm. Łapy
- Gabrielę Naliwajko z gm. Gródek
- Patrycję Fiedosiuk z gm. Wasilków
- Pawła Cyłko z gm. Juchnowiec Kościelny
- Joannę Kielbasę z gm. Poświętne
- Kingę Holak z gm. Suraż
- Adriannę Wysocką z gm. Wasilków
- Sylwię Godlewską z gm. Zabłudów

Wszystkim serdecznie gratulujemy i zapraszamy do udziału w przyszłych imprezach bibliotecznych. Realizacja tego przedsięwzięcia była możliwa dzięki zaangażowaniu i poświęceniu wielu osób m.in.: jury, sponsorów, bibliotekarzy, nauczycieli, opiekunów. W czasie spotkania można było skorzystać ze słodkiego poczęstunku przygotowanego przez gospodarzy. Podczas przerwy nastąpiła integracja uczestników zarejestrowana aparatem fotograficznym.

Współpraca z Wydawnictwem „Znak”

W roku ubiegłym Wydawnictwo „Znak” zwróciło się do Książnicy Podlaskiej z propozycją włączenia się do akcji promującej czytelnictwo wśród dzieci.

Na współpracę zdecydowały się:

1. Filia Biblioteczna nr 3 w Białymstoku
2. Filia Biblioteczna nr 10 w Białymstoku
3. Filia Biblioteczna nr 15 w Białymstoku
4. Miejska Biblioteka Publiczna w Łomży
5. Miejska Biblioteka Publiczna w Suwałkach
6. Miejska Biblioteka Publiczna w Augustowie
7. Miejska Biblioteka Publiczna w Bielsku Podlaskim
8. Miejska Biblioteka Publiczna w Hajnówce
9. Miejska Biblioteka Publiczna w Siemiatyczach
10. Biblioteka Publiczna w Sokółce
11. Biblioteka Publiczna w Zambrowie
12. Biblioteka Publiczna w Choroszczu
13. Biblioteka Publiczna w Gródku
14. Gminna Biblioteka Publiczna w Kolnie z siedzibą w Czerwonem
15. Biblioteka Publiczna Gminy Miastkowo
16. Gminna Biblioteka Publiczna w Michałowie
17. Gminna Biblioteka Publiczna w Narwi
18. Gminna Biblioteka Publiczna w Poświętnem
19. Biblioteka Publiczna Gminy Śniadowo

Wydawnictwo zobowiązało się do wysyłania tym bibliotekom opracowanych przez pedagogów na podstawie książek wydanych przez „Znak” konspektów zajęć z dziećmi, książeczek potrzebnych do przepro-

wadzenia zajęć oraz innych materiałów promocyjnych. Obowiązkiem bibliotek było informowanie Wydawnictwa o terminach planowanych spotkań (z wyprzedzeniem – przynajmniej dwutygodniowym).

Patronat nad akcją objęły lokalne media, które promowały książki i informowały o przebiegu akcji.

Książnica Podlaska zebrała informację o realizacji przedsięwzięcia wg stanu na I półrocze bież. roku. Wg niej zajęcia na podstawie nadesłanych konspektów lub własnych materiałów opracowanych na podstawie otrzymanych książeczek zrealizowało 14 bibliotek publicznych w miejscowościach: Łomża, Suwałki (Oddział dla Dzieci i Filia Biblioteczna nr 3), Augustów, Bielsk Podlaski, Zambrow, Miastkowo, Śniadowo (Gminna Biblioteka Publiczna i Filia Biblioteczna w Szczepankowie), Choroszcz, Gródek, Poświętne, Białystok (Filie Biblioteczne nr 3 i 15).

Prawie wszystkim bibliotekom zgłoszonym do akcji przesłano książeczki oraz opracowane w oparciu o ich treść konspekty zajęć – wszystkie z niżej wymienionych lub niektóre:

1. Pompon w rodzinie Fisiów (Joanna Olech)
2. Maja Bursztyn ma urodziny (Paula Danziger)
3. Maja Bursztyn jedzie na wakacje (Paula Danziger)
4. Nowe przygody Mikołajka (René Goscinny i Jean-Jacques Sempé)

Jedna z bibliotek poinformowała też o wykorzystaniu innych pomocy (kostium smoka, pacynki, pieczątki ze smokiem). Przesłano je na prośbę biblioteki, a po wykorzystaniu zostały zwrócone.

Biblioteki, realizujące zajęcia na podstawie konspektów otrzymanych z Wydawnictwa, zwykle je dostosowywały do własnych potrzeb i możliwości – nieco je modyfikując. Niektóre placówki zorganizowały formy bardziej rozbudowane, jak np. Filia Biblioteczna nr 15 – Międzyszkolny Turniej pt. „Smocze Igrzyska” w oparciu o książkę Joanny Olech „Pompon w rodzinie Fisiów” czy Oddział dla Dzieci Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łomży – spotkanie mikołajkowe, również z wykorzystaniem tej książki.

Zgodnie z wcześniejszymi zapowiedziami akcją zainteresowały się media. Do Filii Bibliotecznej nr 15 w Białymstoku dotarła ekipa telewizyjna, która przygotowała informację na temat akcji i zajęć z dziećmi. Pojawily się też informacje w prasie samorządowej.

Mamy nadzieję, że w najbliższym czasie pomoce metodyczne dotrą również do tych placówek, które wyraziły chęć współpracy z Wydawnictwem „Znak”, a dotychczas nie otrzymały konspektów i książek.

(Książnica Podlaska poprosiła Wydawnictwo o informację na temat dalszego przebiegu akcji.)

Zajęcia prowadzone na podstawie konspektów „Znaku” cieszyły się dużym zainteresowaniem dzieci i ich opiekunów. Być może opinie bibliotekarzy, którzy je realizowali zachęca placówki, które otrzymały pomoce metodyczne, a dotychczas ich nie wykorzystywały do zorganizowania podobnych zajęć.

Opinie bibliotekarzy na temat zajęć prowadzonych na podstawie konspektów przesłanych przez Wydawnictwo „Znak”:

„Jesteśmy zainteresowani dalszą współpracą z Wydawnictwem „Znak”. Zajęcia przeprowadzone w naszej placówce według konspektów cieszyły się dużym zainteresowaniem, a rekwizyty uatrakcyjniły spotkania.”

(BPG Śniadowo)

„Zajęcia cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród dzieci szkół podstawowych oraz ich wychowawców. Podczas zajęć dzieci miały okazję uczestniczyć nie tylko w głośnym czytaniu, ale także wykazać umiejętność twórczego myślenia, zaprezentować swoje umiejętności plastyczne i manualne.”

(MBP w Łomży)

„Dzięki zajęciom wśród dzieci zostało rozbudzone zainteresowanie książką i czytelnictwem, zostały rozwinięte umiejętności plastyczne i umiejętności pracy w grupie oraz twórcze myślenie i wyobraźnia.”

(BP w Suwałkach)

Wiesława Kruszewska

Gminna Biblioteka Publiczna w Poświętnem

„Wakacje z biblioteką” w Gminnej Bibliotece Publicznej w Poświętnem

Projekt „Wakacje z biblioteką”, sfinansowany ze środków Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich (PPWOW), realizowany był w GBP w Poświętnem w dniach 28.07-10.08.2008 r. W ramach realizacji tego programu gmina otrzymała pewną kwotę, której część dzięki przychylności władz udało się pozyskać na projekt zaproponowany przez bibliotekę publiczną. Otrzymane pieniądze zostały przeznaczone na zorganizowanie zajęć podczas wakacji. Uczestniczyło w nich 32. dzieci w wieku od 7. do 12. lat ze Szkoły Podstawowej w Zespole Szkół w Poświętnem, zaś pośrednio także ich rodziny, ponieważ wakacyjne spotkania odbywały się w okresie najpilniejszych prac polowych. Dzięki nim zapewniono opiekę dzieciom wiejskim oraz efektywne i ciekawe zagospodarowanie czasu wolnego podczas wakacji.

Zorganizowane zostały zajęcia edukacyjno-rekreacyjne dla dzieci wiejskich. W trakcie realizacji zadania wykorzystano głównie aktywizujące metody pracy z grupą. Działania rozpoczęto od zakupu materiałów oraz sprzętu niezbędnego do prowadzenia zajęć edukacyjno-rekreacyjnych. Podczas realizacji zadania przeprowadzono m. in. zajęcia informatyczne (9 godz.). Na nich dzieci wiejskie, które na co dzień mają ograniczony dostęp do dóbr kultury i nowoczesnych technologii, mogły zapoznać się z programami do edycji tekstu, tworzenia prezentacji oraz zasadami korzystania z Internetu.

Odbyło się także szereg konkursów: plastyczny na plakat projektu, fotograficzny (fotografia w plenerze), czytelnicze „Z książką za pan brat”, „Mój ulubiony bohater z książki”. Dzięki nim dzieci uczyły się zdrowej

rywalizacji oraz umiejętności pracy w grupie. Zorganizowano także wycieczki: do kina, do Centrum Zabaw dla Dzieci „Fikoland”, na basen, do Parku Białowieskiego w Białowieży oraz spotkania literackie: z Małgorzatą Szyszko-Kondej i Zofią Olek-Redlarską, które miały za zadanie rozbudzenie nawyków i zainteresowań czytelniczych.

W czasie wolnym nie brakowało także gier i zabaw rekreacyjnych.

Podczas zajęć, pod czujnym okiem Pań – Krystyny Skorupskiej i Renaty Brzozowskiej prowadzących wakacyjne zajęcia, powstała kronika rejestrująca wszystkie wydarzenia.

Zorganizowano także zajęcia informatyczne, podczas których w mozołnym trudzie przygotowano prezentację o podjętych działaniach. Dzień po dniu Pani Wioletta Gołaszewska wraz z zespołem przyszłych informatyków cierpliwie tłumaczyła arkana programów komputerowych, Internetu oraz innych tajemnic związanych z technologią informatyczną.

Wiadomo, że nie samym duchem i pracą człowiek żyje, zwłaszcza mały, więc uczestnicy projektu mogli także „wrzucić coś na ząb”. Zadbali o to Pani Teresa Modzelewska, mistrzyni w produkcji pysznych kanapek, które smakowały również niejadkom oraz rozpieszczęła lodami, owocami i słodyczkami.

Uczestnicy zajęć, przy współudziale opiekunów, przygotowali uroczyste zakończenie projektu, przedstawili rodzicom i zaproszonym gościom swoje dokonania, czyli prezentację multimedialną o projekcie, albumy fotograficzne w wersji papierowej i elektronicznej, kronikę oraz wystawę prac plastycznych. Podczas podsumowania wręczono dyplomy, nagrody i wyróżnienia za udział w konkursach.

W konkursie fotograficznym:

1. miejsce: Ola Ożarowska za zdjęcie: „Motyl” i Ewa Papińska za „Sosnę”
2. miejsce: Ada Bielicka za zdjęcie „Słoneczniki”, Weronika Ożarowska za „Osty” i Kornel Gołębiowski za zdjęcie „Wydma”
3. miejsce Sylwia Bielicka, Rafał Brzozowski i Magda Osiekowicz

W konkursie plastycznym pt. „Ilustracja do ulubionej książki”

1. miejsce: Sylwia Bielicka i Sylwia Urbasz
2. miejsce: Ola Ożarowska i Ola Brzozowska
3. miejsce: Karolina Kamińska i Ania Papińska

W turnieju czytelniczym „Z książką za pan brat”

1. miejsce: Ola Łapińska

2. miejsce: Ewa Papińska

3. miejsce: Ola Kamińska, Martynka Falkowska i Asia Łapińska.

Na koniec uroczystości podsumowującej projekt „Wakacje z biblioteką” wszyscy zebrani (goście, dzieci oraz ich rodziny) zostali zaproszeni na słodki poczęstunek.

Dzięki przeprowadzonym zajęciom dzieci wiejskie mogły nauczyć się konstruktywnych form spędzania wolnego czasu. Rozwinęły również swoje zainteresowania czytelnicze, wzrosła ich samodzielność, rozwinęły umiejętność pracy w grupie. Miały także możliwość podniesienia samooceny oraz kształtowania pozytywnego obrazu siebie poprzez umiejętność rywalizacji w konkursach.

Kolejnym pozytywnym aspektem projektu był jego wpływ na rodziny uczestników, poprzez integrację i wsparcie środowiska dzieci i młodzieży z gminy Poświętne, umiejętność twórczego spędzania wolnego czasu w rodzinie, utrwalenie wśród uczestników postawy, że efektywne i twórcze działania oraz rozwijanie swoich umiejętności i pasji to alternatywa dla wakacji spędzanych w domu. Podczas imprezy podsumowującej widoczna była integracja społeczności lokalnej, dzięki uczestnictwu nie tylko dzieci biorących udział w projekcie „Wakacje z biblioteką”, ale także ich rodzin,



wolontariuszy oraz zaproszonych gości. W sumie z programu skorzystało 60 osób.

Wkład własny – nadzorowanie realizacji projektu, zarządzanie merytoryczne, organizacja zadań związanych z projektem, tworzenie, gromadzenie i archiwizacja dokumentacji, przeprowadzenie akcji promocyjnej, monitoring podejmowanych działań oraz sprawozdawczość realizowany był przez Wiesławę Kruszewską – kierownika Gminnej Biblioteki Publicznej w Poświętnem. W ramach wolontariatu pracowały także Bożena Brzozowska, która uczestniczyła w wycieczkach jako dodatkowy opiekun oraz Sylwia Roszkowska i Anna Olęcka, prowadząca prace biurowe.

Szkoła użyczyła pomieszczeń do prowadzenia zajęć i przygotowania posiłków oraz sprzętu niezbędnego podczas zajęć rekreacyjnych. Gminna Biblioteka Publiczna sfinansowała także koszty przejazdów związane z zakupami niezbędnymi do realizacji projektu oraz udostępniła telefon, fax i Internet.

Barbara Kuprel

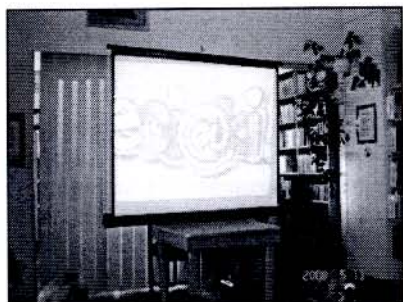
Oddział dla Dzieci i Młodzieży Biblioteki Publicznej w Mońkach

Edukacja z Internetem TP w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży Biblioteki Publicznej w Mońkach

Obserwując dużą fascynację najmłodszych czytelników Internetem, a zwłaszcza jego możliwościami pośredniczenia w komunikacji międzyludzkiej, jednocześnie dostrzegając zarówno zalety jak i wady Internetu, wychodząc z założenia, iż warto zadbać o to, by dzieci spędzały czas mądrze, ciekawie i bezpiecznie, Oddział dla Dzieci i Młodzieży BP w Mońkach nawiązał współpracę z Grupą TP w zakresie edukacji najmłodszych czytelników (rzeczywistych i potencjalnych).

Przejawem tej współpracy były lekcje na temat bezpieczeństwa dzieci w Internecie, które prowadziłam (w czytelni Oddziału) na przełomie maja i czerwca 2008 roku. Zajęcia zostały zorganizowane w ramach wolontariackiego programu „Edukacja z Internetem TP” realizowanego przez Fundację Grupy TP, który powstał przy współpracy z Fundacją Dzieci Niczyje, wieloletnim partnerem Fundacji Grupy TP w działaniach na rzecz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w Internecie. Lekcje realizowałam w oparciu o scenariusz i materiały dydaktyczne dostarczone przez Grupę TP. Uczestniczyło w nich 20 grup uczniów z klas I-IV szkół podstawowych w Mońkach (zgodnie z wcześniej ustalonym harmonogramem). Zajęcia z każdą grupą trwały 90 minut. Lekcje propagowały bezpieczeństwo w Sieci przy wykorzystaniu popularnych i lubianych przez dzieci metod: konkursów, kolorowanek i innych form edukacji poprzez zabawę. Zasadniczym elementem zajęć była kreskówka pt. „Sieciaki” przekazująca dzieciom podstawowe zasady bezpiecznego korzystania z Internetu.

Zainteresowanie (uczniów i nauczycieli) lekcjami było bardzo duże. Przebiegały one w atmosferze zaciekawienia i dziecięcej aktywności.



Na zakończenie cyklu lekcji „Edukacja z Internetem TP” Oddział dla Dzieci i Młodzieży Biblioteki Publicznej w Mońkach zorganizował wieczór pod nazwą „Bezpieczny Internet”, podczas którego uczniowie klasy III „A” ze Szkoły Podstawowej nr 2 w Mońkach zaprezentowali władzom miasta, rodzicom, nauczycielom oraz innym uczniom inscenizację pod tytułem „Czerwony Kapturek szuka księcia” autorstwa Agnieszki Stawowskiej („Biblioteka w Szkole” 04/2008), przygotowaną pod kierunkiem wychowawczyni p. Barbary Adamczyk. Swoje humorystyczne przedstawienie o tym, że znajomości poprzez Internet trzeba zawierać ostrożnie, dzieci zadedykowały Fundacji Grupy TP, dyrektorom oraz nauczycielom szkół podstawowych w Mońkach i Bibliotece Publicznej w Mońkach. Był to ich wyraz wdzięczności za umożliwienie im udziału w lekcjach „Edukacja z Internetem TP”.

Bogumiła Mieńko

GBP w Krypnie

Iwona Orłowska

Barbara Pac

GOK w Krypnie

Multimedialny Turniej Wsi Gminy Krypno – nagrodzony projekt w II edycji konkursu Rzeczpospolita Internetowa.

15 tys. złotych i sprzęt multimedialny
trafiły do Gminnej Biblioteki Publicznej w Krypnie

Rzeczpospolita Internetowa jest to największy program pomocy edukacyjnej dla wsi, którego celem jest aktywizacja i integracja społeczności wiejskich oraz rozwiązywanie problemów społecznych poprzez projekty wykorzystujące Internet. Program jest realizowany ze środków prywatnych poprzez Fundację Grupy TP i Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju UNDP.

Spośród 342 projektów wyłoniono 100 finalistów z całego kraju, którzy realizują swoje projekty w gminach wiejskich. W województwie podlaskim granty otrzymały 3 projekty. Projekt Gminnej Biblioteki Publicznej w Krypnie „Multimedialny Turniej Wsi Gminy Krypno” jest jednym z nich.

Wnioski o dotację na realizację lokalnych programów wysłały 342 gminy wiejskie na 1595 istniejących. Fundacja Grupy TP finansująca Program prześle na najlepsze zgłoszone projekty łącznie prawie 2 mln złotych.

Zainteresowanie Programem było jeszcze większe. Generator wniosków zamieszczony na stronie internetowej www.rp-internetowa.pl odnotował, iż do Programu wniosków było ponad tysiąc rejestracji. To pokazuje, jak ważne dla rejonów wiejskich są inicjatywy wspierające ich rozwój.

W konkursie trzeba było nie tylko zgłosić ciekawy pomysł w jednej z trzech kategorii tematycznych: edukacja i rozwój, nasz region lub integracja i tolerancja, ale także zawiązać lokalną Grupę Działania, składającą się z osób i instytucji wspierających projekt. Ważnym elementem każdego ze zgłaszanych projektów było wykorzystanie Internetu.

Grupy Działania tworzone były najczęściej wokół organizacji pozarządowych (44 wnioski), 37 projektów zostało złożonych przez szkoły, a 19 wniosków przez biblioteki publiczne.

Multimedialny Turniej Wsi Gminy Krypno to projekt, którego celem jest powstanie nowej strony internetowej zawierającej wszelkie informacje dotyczące miejscowości (historia, tradycja, co było kiedyś i co jest teraz, ciekawi ludzie i ich pasje, itp.) Strona będzie źródłem wiedzy dla wszystkich mieszkańców gminy Krypno, a szczególnie dla dzieci i młodzieży w ich ścieżce regionalnej. Będzie również spełniała rolę informacji turystycznej regionu, przyczyniając się do wzrostu odwiedzin turystów i pielgrzymów. Realizacja projektu przewidziana jest w okresie od września 2007 do końca marca 2008. W ramach projektu powstanie 10 grup dzieci i młodzieży Wirtualnych Przewodników Wsi, którzy pod okiem liderów będą gromadzić informacje do prezentacji multimedialnych, które zostaną przedstawione na pokazie „Mój Mały WEBSki Świat”. Zostanie też wykorzystany sprzęt multimedialny – kamera cyfrowa, dyktafon, urządzenia wielofunkcyjne, przeglądarki internetowe oraz otrzymane od fundacji rzutnik multimedialny i aparat cyfrowy. Do realiza-



Na zdjęciu: koordynatorki projektu z cze-
kiem na 15 tys. zł (od lewej: Barbara Pac,
Bogumiła Mieńko, Iwona Orłowska)

cji naszych zadań zostanie również przekazany używany sprzęt komputerowy.

Projekt rozpoczął się ogłoszeniem konkursu fotograficznego „Moja Wieś w fotografii”, w którym mogą brać udział wszystkie dzieci i młodzież z naszej gminy. Zdjęcia zostaną wykorzystane do przygotowania wystawy o nazwie „Wędrująca Wystawa Wsi”.

Projekt przyczyni się do zwiększenia wiedzy o historii, kulturze i tradycji wsi, wzbudzenia dumy ze swego regionu i motywacji do wspólnego działania. Współpraca między kilkoma pokoleniami zwiększy poczucie związku z rodzinną wsią, będzie okazją do wspólnego spędzenia czasu. W ramach projektu młodzi mieszkańcy naszej gminy zdobędą wiedzę z zakresu obsługi sprzętu multimedialnego oraz nauczą się zasad bezpiecznego korzystania z Internetu.

Uroczysta Gala w Warszawie

Nad opracowaniem wniosku do programu spędziłyśmy wiele godzin, więc wiadomość o wygranej bardzo nas ucieszyła. Miałyśmy ogromną przyjemność uczestniczyć w uroczystej Gali wręczenia grantów na dziedzińcu Zamku Ujazdowskiego w Warszawie. „Znalezienie się wśród najlepszych z Polski to wielkie wyróżnienie dla małej wiejskiej biblioteki, a jednocześnie pokazanie wszystkim, że my też potrafimy zdobywać środki!” – mówi Pani Bogumiła Mieńko, Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Krypnie.

Cieszy nas duże zaangażowanie naszej młodzieży, zwłaszcza, że jest to projekt dotyczący w dużej mierze tradycji i historii, czyli dziedzin, którymi ciężko jest zainteresować młodych ludzi. Dlatego dużą rolę spełniają tu nowoczesne techniki multimedialne, wykorzystanie Internetu.

Teresa Zajk

GBP w Kolnie z siedzibą w Czerwonem

Podsumowanie działań realizowanych w ramach projektu „Zabiele w sieci – zachowanie dziedzictwa kulturowego wsi

1 lipca 2008 r. na sali OSP w Zabieli odbyła się prezentacja strony internetowej Zabiela w związku z zakończeniem projektu. Stronę udało się wykonać dzięki dotacji, którą Gminna Biblioteka Publiczna w Kolnie z siedzibą w Czerwonem otrzymała w ramach programu „Równać Szanse 2007 – regionalny konkurs grantowy”. Projekt był realizowany w Filii Bibliotecznej w Zabieli ze względu na przylegającą do biblioteki remizę OSP, której pomieszczenia mogła wykorzystywać biblioteka dla potrzeb realizacji projektu.

Ideą programu jest wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z małych miejscowości do 20 tys. mieszkańców.

Dotacja w kwocie 7000 tys. zł została przeznaczona na zakup komputera, opłacenie honorarium dla informatyka, który prowadził warsztaty informatyczne dla młodzieży, opłacenie rocznego abonamentu serwera, wywołanie zdjęć, zakup sztalug i tablic korkowych – wykorzystanych do wystawy fotografii, na obsługę i świętowanie projektu.

W projekcie uczestniczyła młodzież z Zabiela, w wieku od 13. do 19. lat, a współpracowali bibliotekarze, informatyk, rodzice, nauczyciele i mieszkańcy wsi. W ciągu półrocznej pracy młodzież uczestniczyła w warsztatach informatycznych i fotograficznych. Od marca zbierała informacje o etymologii i historii Zabiela, o dawnych ginących zawodach, o funkcjonujących tutaj instytucjach, zbierała przepisy na tradycyjne potrawy regionalne. By zdobyć te informacje, młodzież wykorzystwała meto-

dę wywiadu, a także korzystała z zasobów znajdujących się w bibliotece publicznej i Internecie.

W maju uczestnicy projektu wyruszyli w plener, by fotografować ciekawe zakątki przyrody, zwierzęta, pomniki przyrody, rośliny występujące na tym obszarze oraz zabytki, np. kapliczki, przydrożne krzyże, stare domy mieszkalne. Młodzież zebrała również stare fotografie od mieszkańców wsi, które odpowiednio wyselekcjonowane posłużyły do galerii na stronie internetowej oraz do wystawy fotograficznej.

Wystawa fotografii o Zabieliu oraz strona internetowa, które powstały dzięki współczesnym zdobyczom techniki wykorzystują dziedzictwo kulturowe, które przejęliśmy od naszych przodków, czego przykładem jest wystawa regionalistów.

W wyniku uczestnictwa w projekcie młodzież nabyła wiele umiejętności, jak: obsługa sprzętu komputerowego oraz korzystania z programu Word i Power Point, poznała pracę dziennikarza, nauczyła się przeprowadzania wywiadu, redagowania artykułu, wykonywania zdjęć i obróbki materiału fotograficznego.

W spotkaniu zorganizowanym z okazji zakończenia projektu uczestniczyli: Sekretarz – pani Danuta Siwik, która w imieniu Wójta Gminy Kolno gratulowała realizatorom pomysłu i osiągniętego celu, przybyli również Dyrektor ZOPO – pan Józef Wiśniewski, Dyrektor ZSS w Zabieliu – pani Ewa Lipnicka, nauczyciel jęz. polskiego – pani Maria Sosnowska, Kierownik GOPS – pani Krystyna Kajko, Ks. Stanisław Śliwowski – proboszcz tutejszej parafii, Przewodniczący Rady Gminy, Radni Gminy Kolno, przedstawiciele OSP, przedstawicielki z Klubu Seniora, sołtys wsi Zabiele oraz bibliotekarze.

Podczas prezentacji poszczególnych zakładek strony – panie z Klubu Seniora pokazywały jak dawniej wykorzystywano kołowrotek demonstrując przędzenie wełny, a dziewczęta ze scholi parafialnej śpiewem uświetniały cały program. Ciekawym urozmaicheniem był występ młodzieżowej drużyny pożarniczej „Młodzi Ogniówcy”, przedstawili oni scenkę z „Życia Ochotniczej Straży Pożarnej”. Ich śmieszny występ rozbawił zaproszonych gości. Na zakończenie odbyło się zwiedzanie wystawy i degustacja potraw regionalnych.

Prezentację powtórzono w niedzielę 6 lipca 2008 r. o godz. 15.00 dla mieszkańców wsi, przybył również Wójt Gminy Kolno – pan Tadeusz Klama. Frekwencja dopisała, a prezentowana strona zaciekawiła szczególnie seniorów, którzy oglądając stare zdjęcia z galerii rozpoznawali siebie z czasów młodości.

Zachęcamy do odwiedzania strony internetowej Zabiela:
www.zabiele.pl

Chcemy, by strona była aktualizowana, liczymy na dalszą pomoc młodzieży, jeśli ktoś z mieszkańców chciałby zamieścić informacje na stronie, w imieniu bibliotekarzy zapraszam do współpracy.

Joanna Trusiuk

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

Działalność Dyskusyjnych Klubów Książki w województwie podlaskim w I półroczu 2008

W bieżącym roku rozpoczęła się druga edycja projektu DKK. Kontynuacja spotkań klubów jest możliwa dzięki finansowaniu przedsięwzięcia przez Instytut Książki, który wspiera merytorycznie i koordynuje realizację projektu na terenie całej Polski.

W marcu do grona 20. klubów (6 bibliotek zrezygnowało z udziału w projekcie w pierwszym kwartale 2008 roku) działających w minionym roku dołączyło 6 nowych klubów. Obecnie rozmowy o książkach mają miejsce w 8. klubach funkcjonujących przy filiach bibliotecznych Książnicy Podlaskiej i 18. przy bibliotekach terenowych. Aktualne adresy klubów i nazwiska moderatorów zamieszczono na stronie Książnicy.

Biblioteka wojewódzka zakupiła na potrzeby klubów 1354 woluminy za kwotę 26.880 zł. Dostawę zrealizowała Firma Dystrybucyjno-Wydawnicza L & L z Gdańska, wyłoniona w wyniku przeprowadzonego postępowania przetargowego.

Wzorem roku ubiegłego bibliotekom uczestniczącym w tym przedsięwzięciu przekazano potrzebne egzemplarze wybranego tytułu. Na początek każdy klub otrzymał 5 tytułów książek, które mają krążyć wśród klubowiczów. Książki cieszące się największym zainteresowaniem wśród klubowiczów to, m.in.: w klubach dla dorosłych: M. Kalicińska – „Powroty nad rozlewiskiem”, P. Coelho – „Być jak płynąca rzeka”, D. Lessing – „Lato przed zmierzchem”, M. Sparks – „Na zakręcie”, A. Stasiuk – „Dojczland”, M. Nowakowski – „Nekropolis”, w klubach dziecięcych i młodzieżowych: B. Ciwoniuk – „Ania”, A. Kuciak – „Przygody kota Murmurando”, G. Kasdepke – „Słodki rok Kuby i Buby”, A. Onichi-

mowska – „Dziesięć stron świata”, B. Kosmowska – „Pozłacana rybka”, M. Kondej – „Sejf z milionem w środku...”

Łącznie we wszystkich bibliotekach publicznych uczestniczących w projekcie DKK odbyło się w I półroczu 2008 r. 128 spotkań, z tego 78 dla dorosłych, a 50 dla dzieci. Liczba członków stałych klubów w województwie wyniosła 226 osób. W omawianym okresie zorganizowano 13 spotkań autorskich. W bibliotekach gościli: Izabela Sowa, Barbara Ciwoniuk, Ignacy Karpowicz. Na II półrocze zaplanowane zostały spotkania z następującymi pisarzami: Grzegorzem Kasdepke, Beatą Ostrowicką, Anną Onichimowską, Ewą Chotomską.

W bieżącym roku moderatorzy klubów – dzięki wykładom w Książnicy Podlaskiej będą mieli okazję poszerzyć swoją wiedzę z literatury polskiej i obcej. Tematy omawiane w pierwszym półroczu to: współczesna literatura dla dzieci oraz współczesna proza polska – zrealizowane przez dr Barbarę Olech oraz krytyka literackiego Justynę Sobolewską. Na drugą połowę roku zaplanowano także dwa wykłady.

Wypowiedzi bibliotekarzy i czytelników uczestniczących w spotkaniach DKK wskazują, iż ta forma kontaktu użytkownika z biblioteką jest oceniana jako ciekawa i atrakcyjna oraz wzbogacająca działalność placówek kultury w środowisku lokalnym.

*Projekt DKK
jest realizowany pod patronatem
Ministra Kultury i Dziedzictwa
Narodowego*



Ludmiła Szyrkowiec

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

Informacja o spotkaniach autorskich organizowanych w ramach Dyskusyjnych Klubów Książki

23.04 spotkania z **Izabelą Sową** odbyły się w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Augustowie i Mońkach. Miłośnicy tzw. owocowej serii – „Smak świeżych malin”, „Cierpkość wiśni”, „Herbatniki z jagodami” – autorstwa pani Izabeli, licznie przybyli na te spotkania. Przebiegały one w miłej i sympatycznej atmosferze.

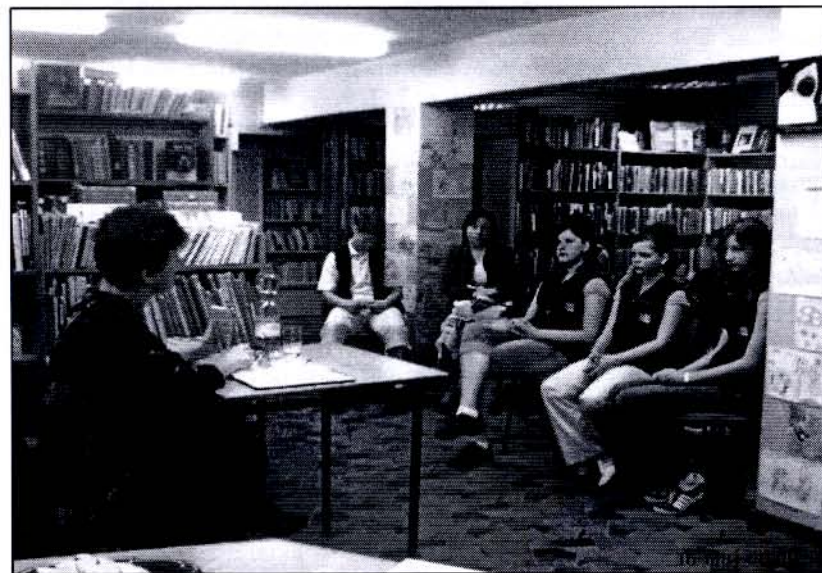


15 i 16 maja biblioteki publiczne województwa podlaskiego w Podgórzu, Śniadowie, Łomży, Kleosinie, Uhowie i Łapach gościły **Panią Barbarę Ciwoniuk**.

Barbara Ciwoniuk, suwałczanka, pisze książki dla dzieci i młodzieży.

Warszawskie Wydawnictwo TELBIT wydało 4 książki autorki: *Ania*, *Igor*, *Rokko* i *Wszystko inne poczeka*. Powieść *Igor* została nominowana przez Polską Sekcję IBBY do programu „Wybitne książki dla młodych osób z dysfunkcjami – edycja 2007”.

Atutem wszystkich książek jest to, że czyta się je z przyjemnością. Napisane lekkim piórem, są pełne ciepła i humoru, a przede wszystkim pozbawione natrętnego moralizatorstwa.



3-4 czerwca gościem spotkań spotkań był **Ignacy Karpowicz**, tłumacz z angielskiego, hiszpańskiego i amharskiego, pisarz, podróżnik po Ameryce Środkowej i Afryce Wschodniej. W 2006 roku wydawnictwo Czarne opublikowało jego debiutancką powieść pod tytułem *Niehalo*, za którą Ignacy Karpowicz został nominowany do Paszportów Polityki, a w 2007 roku powieści *Cud* i *Nowy Kwiat Cesarza*.

Spotkania odbyły się w białostockich filiach bibliotecznych nr 1, 7, 9 oraz w bibliotekach publicznych w Zabłudowie, Białowieży i Hajnówce.



Beata Ostrowicka, autorka powieści dla dzieci o tematyce obyczajowo-przygodowej, odznaczających się fantazją, żywą akcją, wielowątkową fabułą i humorem. 23 września spotkała się z najmłodszymi czytelnikami i członkami Dyskusyjnych Klubów Książki w bibliotekach publicznych w Narwi i Dubiczach Cerkiewnych, a 24 września z czytelnikami Książnicy Podlaskiej w Filiach Bibliotecznych nr 7, 2, 9.

27-28 października z młodymi czytelnikami spotka się **Grzegorz Kasdepke**, autor książek dla dzieci młodszych i starszych. Píše scenariusze do seriali i programów telewizyjnych.

Spotkania organizują biblioteki w:

- Studziankach
- Filia Biblioteczna nr 3 w Białymstoku
- Filia Biblioteczna nr 1 w Białymstoku
- Filia Biblioteczna nr 15 w Białymstoku

W drugim dniu pobytu pisarz odwiedzi Biblioteki Publiczne w:

- Dąbrowie Białostockiej
- Sokółce



17 i 18 listopada w Filiach Bibliotecznych nr 15, 3, 5, 6 w Białymstoku i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Łomży odbędą się spotkania autorskie z **Ewą Chotomską**.

Ewa Chotomska to córka popularnej poetki Wandy Chotomskiej. Powszechnie znana jest jako ciotka Klotka z telewizyjnego „Tik – taka”. Autorka występowała w nim przez siedemnaście lat (nagrano około sześciuset odcinków). Inne programy dla dzieci, z którymi jest ona związana, to „Budzik” i „Jedyneczka”. Wraz z Andrzejem Grabowskim założyła w 1983 r. dziecięcy zespół Fasolki. Chotomska pisze teksty do ich piosenek. Do tej pory powstało ich około trzystu.

...piszę powieści, opowiadania, scenariusze, felietony, wiersze. Głównie dla dzieci. Ale staram się pisać tak, żeby dorośli też się nie nudzili. Ani przy lekturze moich tekstów, ani przy słuchowiskach, ani oglądając moje sztuki w teatrze. Chciałabym, aby każdy mógł znaleźć w nich coś dla siebie.”

Anna Onichimowska

Z **Anną Onichimowską** można będzie spotkać się 8-10 grudnia. W pierwszym dniu w Bibliotece Publicznej w Augustowie i Suwałkach, w drugim w białostockich filiach nr 5, 6, 8 a 10 grudnia autorka będzie gościem Gminnej Biblioteki Publicznej w Czerwonem i jej filii w Lachowie.

Teresa Spirydonow

moderator pomocniczy DKK przy Filii nr 3
Książnicy Podlaskiej

Bądź moim bratem albo Cię zabiję **(de Chamfort), czyli jak odczytuję teksty** **Saint-Exupery'ego „O sens życia”**

Co bardzo przeciętny czytelnik wie o wojnie domowej w Hiszpanii i czy w ogóle pozbawiony bagażu własnych doświadczeń wojny może ją sobie wyobrazić (zrozumieć)? Z lekcji historii pamięta, że w wyborach 1936 r. zwyciężył Front Ludowy (republikanie, socjaliści, komuniści), że w pewnym sensie przyspieszyło to bunt generała Franco, że w rozpetanej wojnie domowej generała popierały Włochy i Niemcy, rząd republikański – ochotnicy z Europy, a komunistów – ZSRR.

Pamięć czytelnicza przywołuje Hemingwaya (*Komu bije dzwon*) oraz Orwella (*W holdzie Katalonii*) – bohaterstwo, heroizm ochotników; brud, wszy, zimno, głód i nudę w oddziałach zwykłych żołnierzy; ogromną śmiertelność rannych; cyniczne manipulacje polityków i szczególnie dwuznaczną grę ZSRR (reportaż Orwella). Nie tylko angielski dziennikarz zastanawiał się, co zmieniło się w świecie pojęć moralnych Europejczyków między 1914 a 1939 r. *Kto i kiedy w tym czasie na nowo odkrył metodę profilaktycznego tepienia już nie przeciwników tylko, lecz i ewentualnych kandydatów na tę godność? Kto pierwszy zaczął zarażać śmiercią?* (P. Jasienica *Rozważania o wojnie domowej*). Saint-Exupery pyta: *Kim jesteś, człowieku wojny, jaką cenę płacisz uczestnicząc w grze, której nie rozumiesz, dlaczego zgadzasz się umrzeć i dlaczego tak naprawdę tu jesteś? Przecież dramat wojny rozgrywa się przede wszystkim w ludzkiej świadomości, w obojętności na aresztowanie w kawiarni pijącego obok ciebie wino, na rozstrzelanie w zaroślach przy drodze, którą idziesz, na „tylko” kilka tysięcy zabitych w Barcelonie, na palenie ciał oblanych ropą*

lub zasypanych wapnem. *W wojnie domowej granica jest niewidoczna: biegnie przez ludzkie serca. Łatwość zadawania śmierci przeciwnikowi, który „inaczej myśli”, zabija ludzkie odruchy, przez wieki wypracowany szacunek dla zmarłych, wszelką refleksyjność. Każdy komitet sam przyznaje sobie prawo do czystek w imię doraźnie tworzonych kryteriów i strzela się do ludzi, tak jak karczkuje się lasy...*

Równocześnie nieodpowiedzialne decyzje dowódców skazują garstkę słabo uzbrojonych ludzi na atak, w którym wszyscy muszą zginąć. Linie frontu pod Leridą płaczą się; polne drogi prowadzą donikąd lub do zagród, gdzie pracuje młockarnia, a ktoś orze pole na wzgórzu; naprzeciwko siebie stają barykady z kilkoma bojownikami i jednym karabinem. Nocą, przedzieleni doliną wąwozu, wrogowie nawołują się po imieniu.

Kiedy wyobrażamy sobie tę sytuację, mamy poczucie totalnego absurdu – nic nie nadaje sensu wojnie. Saint-Exupery pisze, że wprawdzie można podzielić ludzi na prawicę i lewicę, na garbatych i niegarbatych, na faszystów i demokratów, ale gdyby zapytać człowieka wojny (nieważne, kogo reprezentuje) o sens jego istotnych dążeń – jaką otrzymalibyśmy odpowiedź? W pełnych sprzeczności słowach każdy wyraziłby te same dążenia i wartości: godność, chleb, wierność, demokracja, sprawiedliwość...

Pisarz konstatuje, że aby stać się człowiekiem, trzeba długo żyć, pozwoli budować własne dzieło, aby się spełnić. Jednak kiedy odkrywamy własną wielkość, nie potrafimy już o tym zapomnieć i wtedy powstaje w nas uwolniony człowiek. Ten obok nas, ten drugi, jest największą wartością; to on, jego indywidualność, „pojedynczość” nadaje sens naszemu życiu i naszej śmierci.

Odwrotnością jest porażająca wizja pierwszomajowego pochodu w Moskwie – przemarsz całego narodu, kilkukilometrowy tłum ciemnych, nijakich ubiorów; jednomyślny, bezwzględny, bezosobowy i nieubłagany niczym czarna lawa. Bowiem – jak zauważył Jasienica – *rzeczywistość dziejową tworzą często przekonania, postawy i dążenia niesłuszne, zbrodnicze bądź po prostu głupie.*

Oglądając tamten świat poprzez okulary mojej epoki to właśnie odczytałam z tekstów francuskiego lotnika, który – wierny własnym przekonaniom – zginął walcząc z wojną jak z zakaźną chorobą swoich czasów.

Ewa Ziniewicz-Siergiejko

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

Świat wartości w książkach

Krystyny Siesickiej

**(Zestaw pomocy metodycznych
do pracy z gimnazjalistami)**

Informacja o autorce

Krystyna Siesicka urodziła się 22 listopada 1928 r. w Dęblinie. Od dzieciństwa mieszka w Warszawie. W czasie okupacji uczyła się na tajnych kompletach. Była członkiem ZHP, a w czasie powstania warszawskiego znalazła się w szeregach Wojskowej Służby Kobiet. Po wojnie skończyła liceum i studia dziennikarskie. W latach 1949-1950 była redaktorką miesięcznika „Horyzonty Techniki”, a w latach 1952-1954 urzędniczką Biura Współpracy Kulturalnej z Zagranicą. Z powodów rodzinnych zrezygnowała z pracy etatowej. Współpracowała z redakcjami pism „Kobieta i Życie” oraz „Filipinka”.

Debiutowała w 1966 r. książką „Zapałka na zakręcie”. Jest autorką ponad 40. powieści i opowiadań dla młodzieży. Jej książki są lubiane i chętnie czytane przez kolejne pokolenia czytelników. Za swą twórczość była wielokrotnie nagradzana. W 1972 r. czytelnicy dwutygodnika „Płomyk” przyznali autorce nagrodę „Orle Pióro”. Otrzymała również: nagrodę Prezesa Rady Ministrów, Medal Polskiej Sekcji IBBY, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Harcerską Nagrodę Literacką, Krzyż za Zasługi dla ZHP. W 2000 r. książka „Dziewczyna Mistrza Gry” została wpisana na Listę Honorową IBBY.

Twórczość:

Zapałka na zakręcie, Przez dziurkę od klucza, Jezioro osobliwości, Czas Abrahama, Beethoven i dżinsy, Urszula, Zapach rumianku, Fotoplastykon, Ludzie jak wiatr, Sabat czarownic, Agnieszka, Być babim latem, Katarzyna, Łukasz, Obok mnie, Możesz iść, Słoneczny, pogodny ranek, Nieprzemakalni, Między pierwszą a kwietniem, W stronę tamtego lasu, Moja droga Aleksandro, ...nie ma z kim tańczyć ..., -? ... - zapytał czas, Chwileczkę, Walerio ..., Dziewczyna Mistrza Gry, Drzwi do lasu, Falbanki, Woalki, Wachlarze, Kapryśna piątkowa sobota, Pamiętaj, że tam są schody!, Parada fiołków, Pejzaż sentymentalny, Gorzkie słodkie pocałunki, Trzynasty miesiąc poziomkowy, W stronę tamtego lasu, Wielki jarmark, Wróć, Aleksandrze!, Patussa, Piosenka koguta, Mój Ocean Niespokojny, Opowieści rodzinne.

Wg: Wikipedia, wolna encyklopedia i informacja na okładce (Zapałka na zakręcie, Warszawa, 1976)

UWAGI METODYCZNE

Pomoc metodyczna opracowana została w związku z 80. rocznicą urodzin Krystyny Siesickiej – znanej i chętnie czytanej autorki książek młodzieżowych.

Przeznaczona jest do wykorzystania na zajęciach z gimnazjalistami. Uczniowie, aby odpowiedzieć na pytania testowe i rozpoznać fragmenty książek, powinni znać następujące książki:

1. *Agnieszka*
2. *Dziewczyna Mistrza Gry*
3. *Gorzkie słodkie pocałunki*
4. *Mój Ocean Niespokojny*
5. *...nie ma z kim tańczyć...*
6. *Pamiętaj, że tam są schody!*
7. *Patussa*
8. *Pejzaż sentymentalny*
9. *Trzynasty miesiąc poziomkowy*
10. *Zapałka na zakręcie*

Na zajęcia składają się następujące propozycje:

1. Powitanie grupy i obejrzenie wystawy
2. Test na znajomość książek K. Siesickiej
3. Rozpoznawanie fragmentów książek

4. Dyskusja na temat postaw bohaterów

5. Inscenizacja „ad hoc”

6. Podsumowanie zajęć

Przy realizacji kolejnych zadań konieczna jest dobra znajomość wymienionych niżej książek. Pozostałe z załączonego wykazu wystarczy znać pobieżnie:

Dyskusja:

– propozycja 1: *Agnieszka, Patusa*

– propozycja 2: *Zapałka na zakręcie, Pejzaż sentymentalny*

Inscenizacja: *Zapałka na zakręcie, Pejzaż sentymentalny*

Pozostałe pozycje z załączonego wykazu wystarczy znać pobieżnie.

W zajęciach powinna uczestniczyć grupa licząca przynajmniej 20 osób lub nieco większa, np. klasa szkolna.

Ponieważ realizacja zajęć wymaga od uczestników znajomości wielu książek, należy wcześniej nawiązać kontakt z nauczycielem i bibliotekarzem szkolnym, z którymi zamierzamy współpracować przy realizacji przedsięwzięcia, wspólnie ustalić planowany przebieg zajęć oraz wykaz lektur. Można też dokonać podziału na grupy.

Zadania nr 2 i 3 można zaproponować do realizacji w domu, np. dla osób chętnych i później wylosować zwycięzców spośród osób, które odpowiedziały poprawnie na wszystkie lub na większość pytań.

Wskazane jest nagrodzenie uczniów wg możliwości finansowych swojej biblioteki i wewnętrznych ustaleń.

UWAGI SZCZEGÓŁOWE

1. Powitanie grupy i obejrzenie wystawy

Pomoce i materiały:

- kolorowe, niewielkie karteczki podklejone kawałkami taśmy obustronnie przylepnej (ilość karteczek w różnych kolorach nie jest istotna, mogą być w jednym kolorze)
- karteczki do notatek
- mazaki
- wystawka książek K. Siesickiej ze zbiorów biblioteki publicznej i ewentualnie szkolnej

Przebieg zajęć:

Prowadzący wita uczniów. Informuje o tematyce zajęć, które odbędą się w bibliotece publicznej. Prosi o krótkie wypowiedzi na temat przeczy-

tanych wcześniej książek K. Siesickiej. Po wysłuchaniu kilku opinii proponuje wykonanie identyfikatorów, które uczestnicy przykleją do ubrań. Na przygotowanych wcześniej karteczkach podklejonych taśmą obustronnie przylepną każdy z uczniów wpisuje swoje imię, a pod spodem jedną swoją cechę, którą u siebie najbardziej lubi – np: Kasia – towarzyska, Kamil – koleżeński itd. Następnie prowadzący zachęca młodzież do podziału na 4 grupy oraz wyboru lidera przez każdą z nich (dobór osób swobodny lub ustalony wcześniej przez nauczyciela) i zaprasza do obejrzenia wystawy. Należy zapewnić uczestnikom możliwość swobodnego przeglądania eksponowanych książek, a nawet notowania.

2. Test na znajomość książek K. Siesickiej

Pomoce i materiały:

- mazaki (po jednym dla grupy)
- powielony test dla każdej grupy wg załączonego wzoru

Przebieg zajęć:

Uczniowie rozwiązują test w grupach, zaznaczając te z podanych możliwości, które wg nich są prawdziwe. W lewym, górnym rogu każda z grup powinna wpisać ustalony wcześniej numer. Podczas trwania dalszych zajęć prowadzący lub inny pracownik biblioteki sprawdza odpowiedzi i wpisuje ilość punktów. Każda z grup może uzyskać ogółem 10 punktów.

3. Rozpoznawanie fragmentów książek:

Pomoce i materiały:

- powielone fragmenty książek umieszczone w kopertach z „dziwnymi” adresami, np: *do przebojowych, do zaradnych, do zrównoważonych, do towarzyskich, do asertywnych, do systematycznych itp.*
- *sznureczek lub kabelek i spinacze biurowe do zawieszenia kopert z fragmentami książek*
- mazaki

Przebieg zajęć:

Prowadzący prosi, by liderzy wylosowali koperty z fragmentami tekstów książek. Zanim zdecydują się na wybór, mogą poradzić się grupy, którą z kopert mają wybrać. Grupa ustala tytuły książek i wpisuje na wylosowanych kartkach. W czasie przygotowań do dalszych zajęć prowadzący lub inny pracownik biblioteki publicznej sprawdza rozwiązania. Za poprawną odpowiedź przyznajemy 2 punkty.

4. Dyskusja na temat postaw bohaterów

Pomoce i materiały:

- książki, na podstawie których zostały sporządzone opisy sytuacji do dyskusji, tj. *Patussa* i *Agnieszka* lub *Zapałka na zakręcie* i *Pejzaż sentymentalny*
- w zależności od wcześniejszych ustaleń z nauczycielem
- powielony *Kwestionariusz moich mocnych stron* wg załącznika (po jednym egz. dla każdego uczestnika)

Przebieg zajęć:

Prowadzący pyta, które książki grupa wybrała do dyskusji. Zadaje pytania wg załączonych propozycji, aby uzyskać zamierzone wnioski. Na zakończenie proponuje, by każda z osób indywidualnie wypełniła anoniimowy „Kwestionariusz moich mocnych stron.” Po ich zebraniu i wymieszaniu odczytuje kilka wybranych losowo odpowiedzi.

W podsumowaniu należy podkreślić, że każdy powinien być sobą. Trzeba pracować nad swoim charakterem, starać się zmienić na lepsze, ale nie wolno udawać kogoś innego niż jesteśmy, bo konsekwencje takiego postępowania mogą być bardzo bolesne.

5. Inscenizacja „ad hoc”

Pomoce i materiały:

- książki: *Zapałka na zakręcie* i *Pejzaż sentymentalny*

Przebieg zajęć:

Prowadzący określa czas na przygotowanie krótkiej inscenizacji. Grupy powinny dokonać takiego wyboru osób spotykających się, by płęć uczniów nie była przeszkodą w realizacji zadania. W razie potrzeby można np. wprowadzić inne osoby niż bohaterowie książek, np. – koleżankę Tiny, znajomą Mady itp. Mogą wystąpić osoby wybrane przez grupę lub wszyscy jej członkowie.

Każda inscenizacja powinna być oceniona przez pozostałe grupy w skali od 1- 6.

6. Podsumowanie zajęć:

Pomoce i materiały:

- książki K.Siesickiej zgromadzone na wystawie
- nagrody dla uczestników wg możliwości finansowych bibliotek
- powielone pomoce (testy, fragmenty książek – własne ustalenia co do ilości egzemplarzy)

Przebieg zajęć:

Prowadzący podaje wyniki uzyskane przez poszczególne grupy. Wręcza nagrody lub proponuje chętnym jako zadanie domowe rozwiązanie testu i odgadnięcie tytułów książek, z których pochodzą fragmenty. Zachęca do wypożyczenia książek K. Siesickiej i innych. Zaprasza do korzystania z biblioteki publicznej.

Materiały do wykorzystania w czasie zajęć

TEST

- Imię bohaterki książki *Zapałka na zakręcie* to zdrobnienie od :
 - a) Magdalena
 - b) Matylda
 - c) Maria Danuta
- Lorka z książki *Patussa* jest:
 - a) oszustką
 - b) ciotką Patussy
 - c) znajomą ojca Patussy
- Nawiązaniem do *Zapałka na zakręcie* jest:
 - a) *Fotoplastykon*
 - b) *Trzynasty miesiąc poziomkowy*
 - c) *Pejzaż sentymentalny*
- Pamiętnik z czasów II wojny światowej jest częścią książki:
 - a) *Mój Ocean Niespokojny*
 - b) *Gorzkie słodkie pocałunki*
 - c) *...nie ma z kim tańczyć...*
- Cytat „Wojciechu! Karetę, proszę!” pochodzi z książki:
 - a) *Dziewczyna Mistrza Gry*
 - b) *Mój Ocean Niespokojny*
 - c) *Agnieszka*
- Główna bohaterka książki *Agnieszka* postępuje następująco:
 - a) Oddaje koleżance zegarek.
 - b) Zabiera z sekretariatu swój zegarek, a zegarek Maryli odnosi do sekretariatu, mówiąc, że go znalazła.
 - c) Książka się kończy i nie wiadomo, co zrobiła Agnieszka.

7. Książka, w której świat fantazji z gier fabularnych RPG wkracza do rzeczywistości to:

- a) Zapach rumianku
- b) Dziewczyna Mistrza Gry
- c) Pamiętaj, że tam są schody!

8. Patussa dostała na pamiątkę po prababce Julianie:

- a) pamiętnik prababki
- b) złote kolczyki z koralami
- c) książeczkę do nabożeństwa

9. Ubranie robocze było potrzebne Mikołajowi z książki *Patussa*, bo:

- a) Pracował u ogrodnika, żeby zarobić na wakacje.
- b) Pracował na budowie, żeby zarobić na wakacje.
- c) Malował swój pokój.

10. Powieść, której autorka nadała podtytuł: *Erotyk dla pańienek z dobrych domów* to:

- a) ... nie ma z kim tańczyć...
- b) *Dziewczyna Mistrza Gry*
- c) *Pejzaż sentymentalny*

Poprawne odpowiedzi (do wiadomości bibliotekarzy):

1. a, 2. b, 3. c, 4. c, 5. b, 6. a, 7. b, 8. b, 9. a, 10. a

FRAGMENTY KSIĄŻEK

1.

No jeszcze tylko brakowało, żeby ktoś mnie zobaczył w tej chwili z tym rudym bóstwem uczeponym jak rzep do mojej kurtki.

2.

Wyjeżdżając spoza zakrętu, zobaczyłem nagle dwie smukłe, cynobrowe wieże kościoła i dzwonnicy, jeszcze dalekie, bo dzieliła nas od nich smuga zagajnika i jezioro.

3.

Kogutki wam dwa przywiozłam, świeżuchne, jeszcze wczoraj rano w kurniku pały. I grzybki marynowane wzięłam, żebyście je do świąt schowali, i mak do ciasta, i jaj pięćdziesiąt.

4.

Mam te puenty na drugiej półce od góry, mniej więcej pośrodku, od numeru trzydzieści cztery do trzydzieści osiem. Jaki wolisz kolor, moja droga, mam różowe i seledynowe w tych wszystkich rozmiarach. Oddzielnie, w pudełku po włoskim makaronie, mam jedną parę białych, numer trzydzieści pięć.

5.

Z ogromną błękitną kokardą we włosach, w granatowych pantofelkach zapinanych na pasek i w białych pończoszki chodziła z Klementyną i Pałaszka do kościoła Wszystkich Świętych na plac Grzybowski. Tam, zamiast się modlić, czego wszyscy święci słusznie od niej oczekiwali, nasza babcia przez czas trwania mszy, ze złożonymi rączkami, myślała wyłącznie o tym, jak pięknie musi wyglądać w mrocznym kościele jej śliczna niebieska sukienka.

6.

Poproszę brulion, musiałam powiedzieć kiedyś, jeszcze zanim wzięłam ten zeszyt do ręki. Na pierwszej stronie napisałam dużymi literami swoje imię, a pod nim przestrozę: „nie zaglądać, łobuzie, bo dostaniesz w buzię.”

7.

Czekając na koktajl z owoców leśnych i na wegetariańskie naleśniki, Małgorzata rozejrzała się. Kilka stolików było zajętych, kilka wolnych, jakaś dziewczyna ostrożnie wbijała gwóźdź w ścianę pomiędzy dwoma oknami. Zapewne chciała powiesić tam obraz, który teraz stał obok, oparty o krzesło.

8.

Schody skrzybiały. Na podestach deski były spróchniałe, spękane. Michelle stanęła na drugim piętrze przed drzwiami po lewej stronie. Jeszcze raz spojrzała na kartkę z adresem kobiety, którą miała tu odnaleźć.

9.

Do czego jej potrzebna ta czarna aksamitka? Gdzie będzie mieszkała? Jakim cudem udało jej się namówić drogiatego Wojtka, żeby ją zatrudnił, przecież wiecznie marudzi, że ma w hotelu zbyt wiele osób, które, cytuję, nic nie robią, tylko się objijają.

10.

Ze stojaków patrzyły tajemnicze czy pięknych twarzyczek, bo lalki Roberty w niczym nie przypominały pozbawionych wdzięku, pucołowatych albo wyostrzonych twarzy z kukiełkowych teatrów.

Poprawne odpowiedzi (do wiadomości bibliotekarzy):

1. *Zapałka na zakręcie*, 2. *Pejzaż sentymentalny*, 3. *Agnieszka*, 4. *Dziewczyna Mistrza Gry*, 5. *Mój Ocean Niespokojny*, 6. *...nie ma z kim tańczyć...*, 7. *Trzynasty miesiąc poziomkowy*, 8. *Pamiętaj, że tam są schody*, 9. *Gorzkie słodkie pocałunki*, 10. *Patussa*

DYSKUSJA – PROPOZYCJA 1.

Sytuacja 1

Książka pt. *Agnieszka*

Agnieszka odprowadziła do kościoła ciotkę Wikte, która przyjechała ze wsi, aby odwiedzić brata i jego rodzinę. Wróciła do domu i przypadkowo usłyszała rozmowę rodziców. Ojciec informował mamę o wizycie swego kolegi i jego żony, których zaprosił na kolację. Kolega miał mu przynieść ważną dokumentację potrzebną w pracy. Była to sprawa pilna, bo kolega wyjeżdżał do sanatorium. Ojciec obawiał się, że skromnie ubrana siostra ze wsi, która w dodatku wszystkim na wszelkie dolegliwości doradza aloes lub wizytę u księdza – uzdrowiciela, może go ośmieszyć. Proponował więc żonie, żeby Wikta w czasie tej wizyty siedziała w pokoju Agnieszki.

Agnieszka była oburzona takim traktowaniem ciotki i powiedziała ojcu o tym, a on przyznał jej rację. Zapewnił, że ciotka będzie jadła kolację razem ze wszystkimi.

Sytuacja 2

Książka pt. *Patussa*

Patussa była sama w domu. Nagle ktoś zadzwonił do domofonu. Patussa początkowo myślała, że to pacjent do ojca – dentysty. Wyjrzała przez okno i zobaczyła starszą kobietę – Cygankę w ubraniu o jaskrawych kolorach. Patussa bała się wpuścić nieznajomej, ale w końcu otworzyła drzwi, bo domyśliła się, że jest z cygańskiej rodziny ojca. Po wyjaśnieniach przybyłej, okazało się, że jest to jej ciotka Lorka, która przyjechała

poinformować ojca Patussy o śmierci jego babki – Cyganki i poprosić o udział w uroczystościach pogrzebowych. Patussie zaś przywiozła pamiątkę po prababce – piękne, złote kolczyki z koralami.

Patussa wstydziła się krewnej. Zwróciła uwagę na jej dziwny strój i błędy językowe. Kiedy ją później odprowadzała na autobus, mocno pochylała parasolkę, by nikt nie zobaczył jej w towarzystwie tej trochę dziwnej ciotki. Niezbyt się to udało, bo spotkały Bartka, który aż zagwizdał ze zdziwienia.

Pytania:

1. Dlaczego ojciec Agnieszki i Patussa woleli, by otoczenie nie wiedziało o ich krewnych?
2. Czy takie postępowanie można jakoś wyjaśnić?
3. Czy podoba się wam takie postępowanie?

Oczekiwane wnioski:

Ad 1. Wstydzili się, że:

- są inni od nich i od osób z ich najbliższego otoczenia,
- ubierają się dziwnie,
- popełniają błędy językowe,
- dają dziwne rady, w które zapewne sami wierzą.

Ad 2. Ojciec Agnieszki i Patussa:

- obawiali się ośmieszenia, kompromitacji, utraty swojej pozycji
- sądzili, że otoczenie może ich oceniać biorąc pod uwagę wygląd i zachowanie krewnych.

Ad 3. Nie, bo jest ono:

- dowodem braku cywilnej odwagi
- jest przykre dla osób ocenianych
- świadczy o chęci „pokazania się” w środowisku jako ktoś „lepszy”.

Wniosek:

Nie wolno oceniać innych na podstawie wyglądu. Trzeba pamiętać, że rodziny nikt sobie nie wybiera. Nas ktoś też może ocenić negatywnie. Trzeba być tolerancyjnym wobec innych. Nie wolno jedynie tolerować zła:

np: agresji, przemocy, takiego postępowania, którym krzywdzi się innych.

DYSKUSJA – PROPOZYCJA 2.

Opowiadanie Tyny z książki „*Pejzaż sentymentalny*”

– Później wpadłam na ten pomysł, że zrobię wszystko, żeby jej doku-
czyć, kiedyś na warsztatach kazali mi zagrać agresywną, zaborczą dziew-
czynę i to mi wyszło. Wiedziałam, że potrafię, umiałam być taka. Chcia-
łam jej zabrać Kacpra, a potem go rzucić, tak jak ona rzuciła ciebie. Wie-
działam, że mu się podobam, to poszło łatwo, a już potem, w Osadzie, z
dnia na dzień coraz bardziej wciągała mnie ta gra. Jednego tylko nie prze-
widziałam. Tego, że ja naprawdę pokocham Kacpra. Sama nie wiem, kie-
dy to się stało, bo przecież nie było takiego wątku w moim scenariuszu.

Pytanie:

1. Czy warto udawać kogoś, kim nie jesteśmy?

Oczekiwane odpowiedzi:

Nie, bo poprzez takie postępowanie można skrzywdzić siebie i in-
nych.

Należy być sobą i ponosić konsekwencje swego postępowania. Tina
również będzie starała się wyjaśnić zaistniałą sytuację.

KWESTIONARIUSZ

| Kwestionariusz moich mocnych stron | | |
|------------------------------------|----------------------------------|---|
| Co lubisz w sobie najbardziej? | Co cenią w Tobie inni ludzie? | Co chciałbyś/ chciałabyś zmienić w sobie? Jak planujesz to zrobić? |
| | | |

Wg: Biblioterapia w praktyce. Poradnik dla nauczycieli, wychowaw-
ców i terapeutów pod red. E. J. Koniecznej, Kraków 2005

INSCENIZACJA

W książkach *Zapałka na zakręcie* oraz *Pejzaż sentymentalny* wystę-
pują ci sami bohaterowie – Mada i Marcin, którzy kiedyś byli parą, ale
ostatecznie się rozstali. W *Pejzażu sentymentalnym* mają nastoletnie dzieci
– Mada jest matką Kacpra, a Marcin – ojcem Tyny. Kacper i Tina poznali
się, a nawet również byli parą. Zakończenie książki *Pejzaż sentymentalny*
jest zapowiedzią spotkania bohaterów.

Zadaniem uczestników jest zainscenizowanie tego spotkania wg ich
wyobrażeń, np. z udziałem wszystkich bohaterów lub tylko niektórych.
Można też dodatkowo wprowadzić postaci inne niż występujące w książ-
kach

Digitalizacja w bibliotece

W XX w. proces rozwoju nowych technologii nabrał niebywałego do tej pory tempa. Nie ominęło to również bibliotek. Jednym z jego efektów stała się możliwość uzyskiwania cyfrowych kopii dokumentów „papierowych”. Proces ten nazywamy *digitalizacją*.

Co to jest *digitalizacja*¹?

Digitalizacja – jest to konwersja dokumentów z ich tradycyjnej (analogowej), postaci do jej cyfrowego odpowiednika, możliwego do odczytania przy użyciu elektronicznych narzędzi.

Tak rozumiana definicja skupia się na ogóle czynności niezbędnych do tworzenia cyfrowych reprezentacji. Szerzej pojmowana obejmuje oprócz samej konwersji także proces udostępniania dokumentów elektronicznych powstałych w wyniku konwersji.

Dlaczego *digitalizować*? Przesłanki *digitalizacji*

1. archiwizacja dokumentów – tworzenie ich cyfrowych kopii, a co za tym idzie
2. ochrona – przed zniszczeniem, kradzieżą,
3. większa atrakcyjność dokumentów elektronicznych,
4. możliwość dotarcia do szerszego grona odbiorców – poprzez Internet, teoretycznie do każdego człowieka na Ziemi,
5. brak ograniczeń czasowych, lokalowych w udostępnianiu.

Dlaczego *NIE digitalizować*?

1. duże koszty profesjonalnego sprzętu i oprogramowania,

2. ograniczenia wynikające z praw autorskich – nie możemy digitalizować wszystkiego co chcemy,
3. pracochłonność.

W literaturze jako główny argument *digitalizacji* wyłania się przesłanka ochrony zbiorów. M. Kowalska pisze:

Możliwość zastosowania konwersji cyfrowej do niemal wszystkich nośników i formatów znajdujących się w bibliotekach otworzyła przed nimi nowe szanse zarówno w zakresie ochrony, jak i udostępniania zbiorów. Duża atrakcyjność i znacznie większy zasięg oddziaływania kopii cyfrowych spowodowały, że digitalizacja stała się doskonałą alternatywą dla dotychczas stosowanych, a nieskutecznych i kosztownych metod konserwacji masowej².

Drugim, równie istotnym argumentem jest łatwość udostępniania – bez ograniczeń czasowych, lokalowych, stanu dokumentów. Ścisłe łączy się to z ochroną dokumentów oryginalnych, nieraz bardzo unikatowych. E. Stachowska-Musiał zauważa:

Biblioteka na usługach społeczeństwa informacyjnego nie może pominać tak wygodnego i szybkiego nośnika informacji, jakim jest dokument elektroniczny. Dzięki niemu o wiele łatwiej będzie mogła wypełniać różnorodne funkcje: uzupełniać zbiory, lepiej gospodarować przestrzenią magazynową, realizować w pełni ideę powszechnego do nich dostępu bez względu na miejsce, czas, unikatowość dokumentu, czy jego stan zachowania, a także chronić oryginały. W dobie, kiedy tak wielu istotnym dla naszej cywilizacji dokumentom grozi bezpowrotna utrata nie możemy pomijać w naszych działaniach tego kierunku ochrony zbiorów³.

Posadowienie zdigitalizowanych zbiorów w Internecie otwiera nową, wygodną i szybką perspektywę kontaktu czytelnika z dokumentem oraz umożliwia dłuższą egzystencję książki chroniąc ją przed zniszczeniem⁴.

Początki *digitalizacji* na świecie sięgają początku lat siedemdziesiątych XX w. W roku 1971 Michael Hart rozpoczął *Projekt Gutenberg*⁵. Przedsięwzięcie ma za zadanie przetworzenie dzieł literatury światowej do postaci elektronicznej i ich publiczne, nieodpłatne udostępnienie. Spośród

² Kowalska M., *Digitalizacja zasobów bibliotek polskich w świetle wyników badań ankietowych // "Przegląd Biblioteczny"*, 2006 nr 3, s. 336

³ Stachowska-Musiał E., *Digitalizacja a ochrona zbiorów – współczesne tendencje [W:] Aktualne tendencje ochrony zbiorów bibliotecznych i archiwalnych*, Warszawa 2002, s. 76

⁴ Bezzubik E., *Biblioteki cyfrowe w Polsce // „Bibliotekarz Podlaski” 2005-2006*, nr 11-12, s. 38-39

⁵ <http://www.gutenberg.net>

¹ Zwana też: binaryzacją, cyfryzacją, kwantyzacją bądź dyserketyzacją

zgrupowanych, w ramach projektu tekstów, żaden nie narusza praw autorskich. Archiwizowane są jedynie teksty uznane za własność publiczną – tj. takie, do których autorskie prawa majątkowe wygasły. Według danych na rok 2006 projekt udostępnił czytelnikom około 17 tysięcy darmowych książek elektronicznych⁶.

W Polsce najwcześniej proces digitalizacji zainicjowała Biblioteka Jagiellońska (1995 r.) korzystając z usług firmy komercyjnej. Zeskanowano i zapisano na dyskach CD dzieło Mikołaja Kopernika *De Revolutionibus*. Własne pracownice digitalizacji jako pierwsze zaczęły tworzyć Wojewódzka Biblioteka Publiczna – Książnica Kopernikańska w Toruniu, która w 1997 r. przygotowała projekt linii technologicznej mikrofilmowania i digitalizacji zbiorów, a rok później wdrożyła go do swojej działalności. W roku 1998 pracownię uruchomiła Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu, a w roku następnym Biblioteka Główna Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie⁷. W przypadku Wrocławia i Krakowa możemy powiedzieć, że proces cyfryzacji systematycznie ruszył w roku 1999. Biblioteka Jagiellońska stworzyła własną pracownię dopiero w 2003 r.

W ciągu ostatnich kilku lat przekształcanie materiałów bibliotecznych na postać cyfrową nabrało znacznego tempa. Powstało kilka regionalnych bibliotek cyfrowych, nieraz za środki unijne.

Przy ich tworzeniu napotymano na różne problemy. Przy planowaniu digitalizacji należy uwzględnić wyposażenie, obsadę personalną, możliwości finansowe, a następnie zakres zbiorów do cyfryzacji.

Na pierwszy plan wysuwa się, poza kosztami projektu, decyzja: „co digitalizujemy”. Jak pisze J. Sadowska: *Digitalizacja jest przedsięwzięciem kosztownym i należałoby precyzyjnie ustalić, jakie dokumenty powinny być przenoszone na nośnik elektroniczny, aby przede wszystkim uniknąć dublowania prac i aby zdigitalizować dokumenty cenne z punktu widzenia wartości kulturowej, ale też ważne z punktu widzenia potrzeb czytelników*⁸.

Pojawił się problem wyselekcjonowania odpowiednich zasobów do binaryzacji. Pojawiły się koncepcje:

1. *cimelia* – zbiory najcenniejsze, znajdujące się pod największą ochroną, tj. starodruki, rękopisy, inkunabuły, materiały regionalne,

⁶ http://pl.wikipedia.org/wiki/Projekt_Gutenberg, http://www.wzks.uj.edu.pl/epi/2003/lux28/dg_pgut2.html

⁷ Kowalska M., Digitalizacja zasobów bibliotek polskich w świetle wyników badań ankietowych // „Przegląd Biblioteczny”, 2006 nr 3, s. 342

⁸ Sadowska J., *Seminarium nt. digitalizacji zbiorów bibliotecznych* // „Bibliotekarz” 2002 nr 11, s. 25

bądź egzemplarze charakteryzujące się indywidualnymi, unikalnymi szczegółami, cechami. W znacznej większości przypadków wygasły wobec nich majątkowe prawa autorskie i nie ma przeszkód prawnych, co do konwersji tych dokumentów.

2. kanon literatury pięknej;
3. literatura współczesna;

Ponieważ ideą digitalizacji jest nieograniczony i bezpłatny dostęp do zbiorów, więc nasuwa się idea, by digitalizować dokumenty trudno dostępne, rzadko występujące. Kanon literatury stanowi z reguły trzon zbiorów każdej biblioteki, i dostęp do niego nie stanowi, w większości przypadków, problemu. Również kwestia praw autorskich jest niejednokrotnie przeszkodą w udostępnianiu elektronicznych wersji tych pozycji a już szczególnie w przypadku literatury współczesnej. Niestety dotyczy to również podręczników, czy też skryptów akademickich. Każdy dokument do udostępniania wymaga zgody jego autora bądź wydawcy.

Polska Biblioteka Internetowa (PBI) ma w zamierzeniu gromadzić i udostępniać różnorodne publikacje z kanonu literatury (głównie polskiej). Jej zasoby mają m.in. ułatwiać edukację, w tym samokształcenie, osobom mających dotychczas trudności z jej zdobyciem, głównie osobom pochodzącym z małych miast, wsi czy innych regionów oddalonych od ośrodków akademickich i kulturalnych. Zamierzeniem PBI jest przestrzeganie praw autorskich, z tego względu dostęp do części materiałów jest odpłatny⁹, co kłóci się z ogólną ideą bezpłatnych bibliotek wirtualnych.

4) materiały regionalne – regionalia to jeden z podstawowych zrębów cyfrowych zbiorów wirtualnych bibliotek.

5) mikroformy – mikrofilmy, mikrofiszki, mikrokarty – dotychczasowe formy ochrony zbiorów nie spełniają już standardów społeczeństwa informacyjnego, również, jako nośnik analogowy, tracą po latach jakość zapisu, kolejnym argumentem in minus jest fakt, iż do odczytu danych potrzebne są specjalne urządzenia, więc w tym wypadku zostaje użytkownikom dostęp na miejscu w bibliotece, co z kolei jest kolejnym ogranicznikiem możliwości skorzystania,

6) udostępnianie zbiorów, które są domeną danej biblioteki – biblioteki muzyczne – muzykalia, uczelniane – prace swojej kadry i studentów, publiczne – regionalia, itp.

⁹ http://pl.wikipedia.org/wiki/Polska_Biblioteka_Internetowa

Art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych stanowi: „*Przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiegokolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia (utwór).*”¹⁰ Oznacza to, że każdy dokument wchodzący w skład zasobów bibliotecznych jest przez nią chroniony.

Wprowadzenie i zapisanie chronionego prawem autorskim utworu na cyfrowy nośnik danych, niezależnie od techniki digitalizacji, uznać należy za zwielokrotnianie i nie narusza praw autorskich. Natomiast udostępnianie w Internecie utworu cyfrowo zwielokrotnionego nosi znamiona rozpowszechniania, co w myśl art. 6 pkt 3 ustawy wymaga zezwolenia twórcy.

Jedynie biblioteki, szkoły i archiwa mogą w myśl art. 28 pkt 2 „*sporządzać lub zlecać sporządzanie egzemplarzy rozpowszechnionych utworów w celu uzupełnienia, zachowania lub ochrony własnych zbiorów*” dopuszczone jest również udostępnianie cyfrowo zwielokrotnionych utworów „*dla celów badawczych lub poznawczych za pośrednictwem końcówek systemu informatycznego (terminali) znajdujących się na terenie tych jednostek*” (art. 28 pkt 3).

Najprostszym rozwiązaniem jest ominięcie obwarowań prawa autorskiego i konwersja utworów, których ochrona już wygasła. Art. 36 ustawy mówi: *Z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie, autorskie prawa majątkowe gasną z upływem lat siedemdziesięciu:*

1. od śmierci twórcy, a do utworów współautorskich – od śmierci współtwórcy, który przeżył pozostałych,
2. w odniesieniu do utworu, którego twórca nie jest znany – od daty pierwszego rozpowszechnienia, chyba że pseudonim nie pozostawia wątpliwości co do tożsamości autora lub jeżeli autor ujawnił swoją tożsamość,
3. w odniesieniu do utworu, do którego autorskie prawa majątkowe przysługują z mocy ustawy innej osobie niż twórca – od daty rozpowszechnienia utworu, a gdy utwór nie został rozpowszechniony – od daty jego ustalenia,

A więc można bez dodatkowych zezwoleń zdigitalizować zasoby, które spełniają wymogi wyjęcia spod ochrony majątkowych praw autorskich.

¹⁰ Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. 1994 Nr 24 poz. 83, z późn. zm.)

Problemy

- wspomniany wcześniej aspekt prawny;
- brak jednolitego modelu funkcjonowania – ze względu na złożony charakter zjawiska;
- personel – „oporność” w adaptowaniu nowości technologicznych;
- nietrafny wybór zasobów do digitalizacji;
- odpłatność za udostępnianie elektronicznych dokumentów;
- internetowe ścieżki wyszukiwawcze;
- koszty.

Szanse

- społeczeństwo informacyjne;
- wzrost zainteresowania dokumentami elektronicznymi i Internetem;
- Internet – najszybsze źródło informacji;
- spadek cen sprzętu komputerowego i oprogramowania oraz usług teleinformatycznych;
- fundusze i granty – pozyskiwanie środków na rozwój digitalizacji;

Zagrożenia

- deintermediacja – eliminowanie kolejnych ogniw w łańcuchu pośredników w wymianie informacji – w przypadku bibliotek tym pośrednikiem jest bibliotekarz(!)
- wdrożenie związanego formatu danych – możliwość doprowadzenia do praktyk monopolistycznych (format związany – jego implementacja w systemie każdorazowo wymaga zgody producenta, PDF – Adobe Systems Inc., DjVu – LizardTech Inc.)
- piractwo
 - deprecjacja książki elektronicznej jako wartościowego źródła informacji. Tworzenie elektronicznych kopii książek tzw. „domowym sumptem”;
 - bezprawne przywłaszczanie sobie digitalizowanych zbiorów;

¹¹ Za: Trembowiecki A., Digitalizacja zbiorów bibliotecznych. Teoria i praktyka. Warszawa, 2006, s. 35-47.

- wykorzystanie digitalizacji do nielegalnej konwersji tytułów – książki pojawiają się w obiegu cyfrowym tuż po premierze lub nawet wcześniej.

RETROKONWERSJA

Retrokonwersja – konwersja danych istniejących opisów bibliograficznych dokumentów; przekatalogowanie na inny format, np. MARC, lub nośnik – zamiana z tradycyjnej postaci kartkowej katalogu bibliotecznego na nośnik elektroniczny, np. katalog komputerowy¹².

Tak rozumianą retrokonwersję, czyli zmianę katalogu kartkowego na katalog komputerowy, możemy nazwać „retrokonwersją klasyczną”. Po jej stronie stoi nieporównanie bardziej szczegółowy i odpowiednio zorganizowany opis katalogowy kontrolowany jednolitymi kwh, co umożliwia wykorzystanie rozbudowanego wyszukiwania. Największą wadą tej metody retrokonwersji jest ogromna praco- i czasochłonność¹³.

Inną, dużo mniej rozpowszechnioną formą retrokonwersji, jest skanowanie katalogów kartkowych i udostępnianie ich w formie obrazków poprzez sieci komputerowe.

Przeskanowany katalog kartkowy może funkcjonować wielorako:

- jako proste odzwierciedlenie szafek, skrzynek i kartek,
- jako inteligentny system stosujący tolerancję błędów i wyszukiwania rozmyte – kartki katalogowe po przeskanowaniu są automatycznie przetwarzane przez program OCR tworzący zestaw słów i fraz związanych z daną kartą. Wyszukiwanie odbywa się poprzez tekst. Stosowana tolerancja błędów pozwalała na wyszukiwania niezależne od poprawności rozpoznania tekstu przez OCR¹⁴.

Jak podaje A. Radwański¹⁵ głównymi zaletami takiego rozwiązania jest krótki czas i niski koszt¹⁶ związany z czysto mechanicznym charakterem skanowania.

¹² Słownik Encyklopedyczny informacji, języków i systemów informacyjno-wyszukiwawczych, oprac. B. Bojar, Warszawa, 2002, s. 233.

¹³ Radwański A., *Kartki katalogowe „wiecznie żywe” w Ossolineum // „Bibliotekarz”, 2001, nr 5, s. 18.*

¹⁴ OCR (ang. Optical Character Recognition) umiejętność rozpoznawania znaków alfabetu w skanowanym tekście. Program rozpoznający pismo.

¹⁵ Radwański A., *Kartki katalogowe „wiecznie żywe” w Ossolineum // „Bibliotekarz”, 2001, nr 5, s. 19*

¹⁶ Czyżby?? – podkreślenie własne G.Z.

Przykład zeskanowanych katalogów kartkowych w bibliotece Ossolineum można zobaczyć pod adresami: <http://graf.oss.wroc.pl/> (dla katalogu alfabetycznego druków zwartych) oraz <http://graf.oss.wroc.pl/czas/> (dla katalogu czasopism).

DIGITALIZACJA W PRAKTYCE

Formaty zapisu

A) Archiwalne – pełnią dwojaką funkcję:

- przechowują wysokiej jakości informację o dokumencie oryginalnym (prymarnym, pierwotnym)
- są podstawą tworzenia dokumentów prezyencyjnych.

Najważniejszą ich cechą jest elastyczność i wieloplatformowość, czyli możliwość otwarcia i obróbki na różnego typu komputerach i systemach, poprzez różne programy i narzędzia.

Formaty plików archiwalnych

- a) TIFF (ang. Tagged Image File Format – format pliku z cechowaną grafiką; rozszerzenie pliku .tif, .tiff) najpopularniejszy obecnie bezstratny format zapisu plików, popularny jako format przechowywania danych;
- b) BMP (ang. Windows BitMaP; rozszerzenie pliku .bmp) również bezstratny format zapisu plików – wewnętrzny format Windows.

Spore rozmiary plików są kosztem wysokiej jakości zapisu danych. Stąd do prezentacji dokumentów zdigitalizowanych używa się formatów o względnie niewielkich rozmiarach. Wymuszone jest to przez Internet, a właściwie przez niską przepustowość łącza, jaką dysponuje wielu potencjalnych użytkowników.

B) Prezyencyjne

Przekazują informacje zawarte w cyfrowej matrycy, przy jednoczesnym zachowaniu względnie niewielkich rozmiarów

- a) JPEG (rozszerzenie pliku .jpeg, .jpg)

Algorytm kompresji używany przez JPEG jest algorytmem stratnym, tzn. w czasie jego wykonywania tracona jest bezpowrotnie część pierwotnej informacji. Jest to najpopularniejszy na świecie format graficzny. Jego powstanie miało umożliwić umieszczenie w Internecie (lub przesyłanie) obrazów o fotograficznej jakości przy zachowaniu małych rozmiarów pliku. Podobnie jak poprzednie formaty zapisu grafiki (tiff, bmp) cechuje go

wieloplatformowość i elastyczność, z różnicą utraty jakości, kosztem małego rozmiaru pliku.

b) pliki tekstowe: TXT, RTF, DOC (rozszerzenie plików: txt, rtf, doc)

(TXT) najprostszy format tekstowy, obsługiwany przez wszystkie platformy sprzętowe i systemy. Przechowuje właściwie sam tekst.

(RTF) format pliku opracowany przez Microsoft Corporation w celu ułatwienia wymiany dokumentów między edytorami tekstu na różnych platformach sprzętowych i programowych. Bardziej rozbudowany od formatu TXT. Pozwala na proste formatowanie tekstu.

(DOC) – natywny (związany) format edytora MS Word. Jest bardziej złożony od RTF, pozwala tworzyć skomplikowane formatowanie tekstu wzbogacone o osadzone obiekty i dokumenty (grafiki, tabele, wykresy, itp.) tworzone w innych aplikacjach.

Główną wadą tego formatu jest fakt związania z MS Word, a co za tym idzie dochodzi koszt programu (dość znaczny). Kolejnym elementem jest problem różnego odtwarzania (wyświetlania) tego samego dokumentu przez różne wersje program Word na różnych komputerach.

c) PDF – (ang. Portable Document Format – przenośny format dokumentów; rozszerzenie pliku pdf)

Stworzony przez Adobe Systems Inc. w celu umożliwienia bezproblemowej wymiany dokumentów elektronicznych między dowolnymi platformami. Pliki PDF zawierają zarówno tekst jak i grafikę. Wyglądają zawsze identycznie niezależnie od systemu, w którym są otwierane. Jest formatem związanym – prawa do niego ma Adobe Inc.

Program do tworzenia plików PDF – Adobe Acrobat – jest płatny. Istnieją również inne programy i wtyczki umożliwiające tworzenie plików pdf.

Do odczytu plików pdf możemy użyć programu firmy Adobe – Adobe Reader (bezpłatny), jak również dostępne są inne programy (także bezpłatne – licencja freeware). Innym sposobem jest otwarcie pliku PDF bezpośrednio w przeglądarce internetowej. Odbywa się to poprzez tzw. wtyczkę (plug-in), którą należy zainstalować w przeglądarce (bezpłatna). Przeważnie gdy chcemy otworzyć plik PDF w oknie przeglądarki, poinformuje nas ona o konieczności instalacji wtyczki, jeżeli oczywiście nie mamy jej już zainstalowanej.

Zalety plików PDF

- dokument identyczny z oryginałem,

- taki sam wygląd na każdej platformie systemowej,
- obsługuje hipertekst,
- umożliwia tworzenie zakładek,
- możliwość zabezpieczeń przed piratowaniem,
- małe rozmiary plików.

d) DjVu (rozszerzenie pliku .djvu, .djv)

Często porównywany do PDF, analogicznie do niego, jest związany z producentem. Twórcą jest firma AT&T, a od 2000 r. prawa do niego nabyła firma LizardTech.

Zalety formatu DjVu:

- relatywnie najmniejsze pliki wynikowe;
- przeglądanie przez www niemal natychmiast – przeglądarka nie pobiera całego pliku (jak PDF) ale otwiera i wyświetla wybraną stronę, a następnie automatycznie są "dogrywane" strony znajdujące się najbliższej aktualnie przeglądanej – będzie tak się działo, aż wybierzemy nową stronę do wyświetlenia (nowa kolejność ładowania stron), bądź dokument załaduje się cały samoczynnie;
- efektywne wykorzystanie łącza użytkownika; niezależnienie komfortu przeglądania od przepustowości łącza;
- małe wymagania systemowe – oszczędność pamięci RAM w momencie wyświetlania.

Największą wadą jest koszt licencji użytkownika.

Podobnie jak w przypadku PDF do odczytu plików DjVu możemy użyć programu właścicieli formatu firmy LizardTech – (bezpłatny) lub otworzyć plik w przeglądarce, poprzez wtyczkę (plug-in).

Sprzęt do digitalizacji

I. Skanery

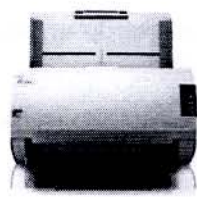
Najważniejsze cechy skanerów:

- format możliwych do skanowania dokumentów (od mikroform po A0),
- rozdzielczość optyczna – w dpi – ilość punktów na daną jednostkę długości, którą skaner potrafi przechwycić,

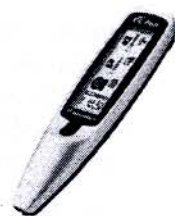
a) skanery płaskie, rolkowe, ręczne, piórowe (CPen)



skaner płaski



skaner rolkowy



skaner piórowy (CPen)

Skanery płaskie są najpopularniejszymi urządzeniami do digitalizacji

b) skanery do mikroform – mikrofilmów,

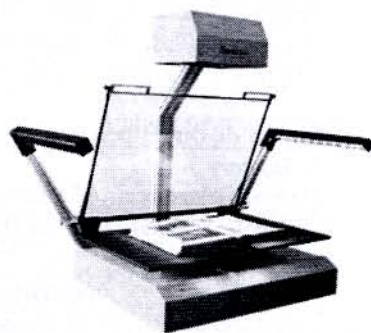
c) do dokumentów wielkoformatowych,

d) skanery do książek,

- zimne światło bez promieniowania UV,
- kołyska – szalki dostosowujące się do kształtu otwartej książki,
- konstrukcja specjalna niewymagająca otwarcia książki do 180 (stopni) – zapobiega zniszczeniu, rozklejeniu,
- skanowanie dwóch stron naraz,
- sprzętowe eliminowanie cieni i zniekształceń przy grzbietach.



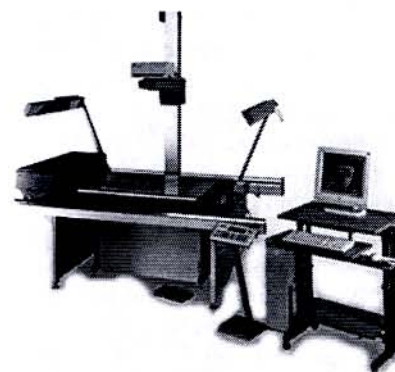
skaner do mikrofilmów



Skaner do książek

II. Hybrydy – urządzenia służące do jednoczesnego mikrofilmowania i digitalizacji.

III. Aparaty cyfrowe (lustrzanki)



OPROGRAMOWANIE

I. Do tworzenia dokumentów elektronicznych

Programy do

- obróbki plików graficznych, np. CorelDraw
- tworzenia plików PDF – Adobe Acrobat
- tworzenia plików DjVu – Dokument Express

II. Do prezentacji zdigitalizowanych dokumentów (bibliotek cyfrowych)

- przy małych repozytoriach – wystarczy serwis oparty na HTML,
- producenci systemów bibliotecznych również oferują platformy dla bibliotek cyfrowych – Horizon – Digital Library, VTLIS – VITAL, Aleph – Ex Libris DigiTooLibrary.

DLIBRA

Pierwszy polski system do budowy bibliotek cyfrowych, rozwijany przez Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe (PCSS) od 1999 roku. Rozpoczęcie prac nad tym systemem było efektem badań w zakresie bibliotek cyfrowych prowadzonych w PCSS już od 1996 roku¹⁷.

Obecnie system dLibra jest najpopularniejszym w Polsce oprogramowaniem do budowy bibliotek cyfrowych. Jest on wykorzystywany przez ponad 150 instytucji do budowy cyfrowych bibliotek regionalnych i instytucjonalnych. Biblioteki te tworzą razem polską platformę rozproszonych bibliotek cyfrowych, dającą dostęp do kilkudziesięciu tysięcy obiektów cyfrowych wraz z ich metadanymi oraz do zaawansowanych usług opartych na udostępnianych obiektach, takich jak wyszukiwanie rozproszone¹⁸.

Wyszukiwanie ogólne opiera się na wpisywaniu słów zawartych w opisie publikacji (wyszukiwanie poprzez autora, tytuł, słowa kluczowe, itp.) lub wyszukiwaniu pełnotekstowym. Wygodnym sposobem jest wyszukiwanie w indeksach, gdzie użytkownik wybiera wartości z list: autorów, tytułów i słów kluczowych. Za pomocą operatorów Boole'a można optymalizować wyszukiwania. Zaletą oprogramowania jest możliwość kontroli dostępu do publikacji, który może zostać ograniczony hasłem lub numerem IP. Istnieje możliwość ograniczenia korzystania z dokumentu jedynie do przeglądania, na okres czasowy czy dostęp przez konkretną grupę odbiorców, np. studentów danego wydziału.

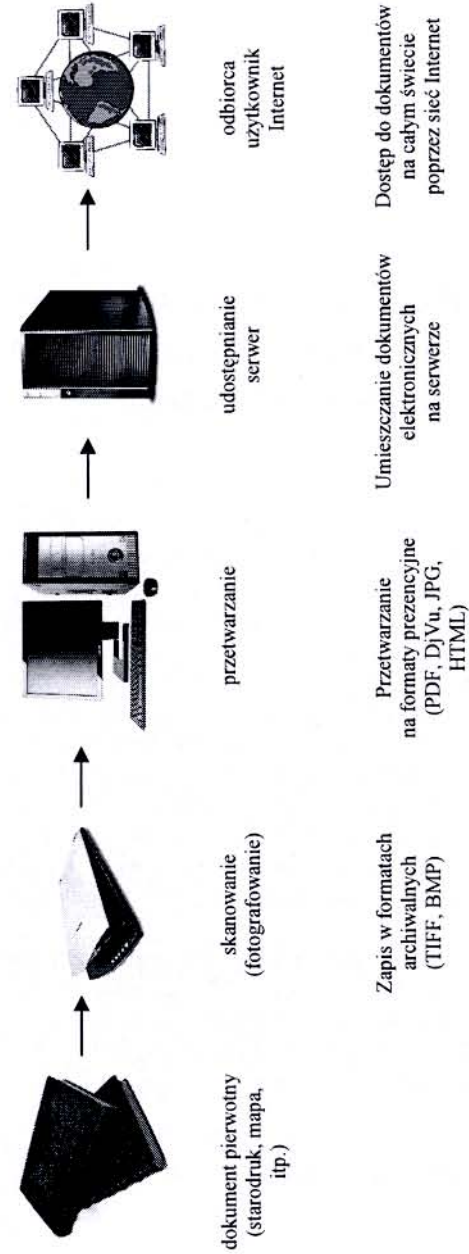
Na systemie dLibra opierają się wszystkie regionalne biblioteki cyfrowe. Oparcie na identycznych rozwiązaniach technologicznych stwarza możliwość jednoczesnego korzystania z zasobów wszystkich bibliotek poprzez jedną z nich. Innymi słowy polskie regionalne i akademickie biblioteki cyfrowe tworzą de facto jedną wielką kolekcję. Wykorzystując opcję *Przeszukaj zdalne biblioteki* z poziomu każdej z nich jesteśmy w stanie skorzystać z zasobów każdej biblioteki cyfrowej.

Artykuł jest pierwszą częścią pomocy metodycznej nt. digitalizacji opracowanej w Dziale Instrukcyjno-Metodycznym Książnicy Podlaskiej. Część drugą, będącą krótkim informatorem o regionalnych bibliotekach cyfrowych opublikujemy w następnym numerze.

¹⁷ <http://dlibra.psnc.pl/>

¹⁸ http://dlibra.psnc.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=81&Itemid=73

SCHEMAT DIGITALIZACJI



Dostęp może być ograniczony zawężony do grupy komputerów, np. tylko do jednej uczelni, wydziału, biblioteki - w lokalnej sieci komputerowej uczelnianej, bibliotecznej, itp.

Inne rozwiązanie to dostęp lokalny z dysków twardych, CD lub DVD. To rozwiązanie możemy zastosować w małych bibliotekach, które posiadają zdigitalizowane zbiory, np. fotografie, pocztówki itp.

Teresa Zajk

GBP w Kolnie z siedzibą w Czerwonem

Historia i stan dzisiejszy Gminnej Biblioteki Publicznej w Kolnie z siedzibą w Czerwonem

Obecna nazwa – Gminna Biblioteka Publiczna jako instytucja kultury ma bogatą historię, placówka ta niejednokrotnie zmieniała swoje nazwy. Pierwsza nazwa jako Gromadzka Biblioteka Publiczna powstała po drugiej wojnie światowej w 1946 r. W tymże roku był pierwszy wpis do księgi inwentarzowej. Na otwarciu obecne były władze powiatowe, odbyła się również część artystyczna przygotowana przez nauczyciela Szkoły Podstawowej w Czerwonem. Początki działalności biblioteki były bardzo trudne, brakowało odpowiedniego lokalu, książek i kadry bibliotecznej. Biblioteka mieściła się w jednym niewielkim pomieszczeniu. Do chwili objęcia posady bibliotekarza przez panią Wandę Kozioł w bibliotece przewinięło się trzech pracowników, z czego każdy z nich pracował około jednego roku. Pani Kozioł pracowała w bibliotece do 28 lutego 1969 r. Po niej posadę w bibliotece przejęła pani Celina Paliwoda, która pełniła obowiązki kierownika biblioteki.

Z dniem 1 stycznia 1974 r. nazwa placówki została zmieniona na Gminną Bibliotekę Publiczną. Od stycznia 1977 r. działała ona jako Filia Biblioteczna Miejsko-Gminnej biblioteki Publicznej w Kolnie.

Od dnia 1 maja 1992 r. nastąpił podział Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Kolno na Miejską Bibliotekę Publiczną i Gminną Bibliotekę Publiczną w Kolnie.

Uchwała Rady Gminy Kolno Nr XXIII/169/01 z dnia 27 grudnia 2001 r. nadała Gminnej Bibliotece Publicznej – statut.

Od 15 maja 2000 r. rolę kierownika, a później dyrektora pełniła pani Krystyna Bazydło. Natomiast od 1 kwietnia 2007 r. na stanowisko dyrektora biblioteki została powołana pani Teresa Zajk.

Obecnie Biblioteka Publiczna mieści się w samodzielnym budynku o pow. ok. 100 m². Posiada wypożyczalnię ogólną dla dzieci i dorosłych, czytelnię ogólną, gabinet dyrektora i pomieszczenie z grammi planszowymi i zabawkami, z którego korzystają najmłodsi czytelnicy.

Gminna Biblioteka Publiczna w Kolnie z siedzibą w Czerwonem posiada trzy filie biblioteczne – są to: Filia Biblioteczna w Borkowie, Filia Biblioteczna w Lachowie i Filia Biblioteczna w Zabielu.

Biblioteka służy rozwijaniu potrzeb czytelniczych społeczeństwa oraz upowszechnianiu wiedzy i rozwoju kultury na terenie gminy Kolno. Główny zakres działań to: gromadzenie, opracowanie i udostępnianie materiałów bibliotecznych służących celom informacyjnym, edukacyjnym i samokształceniowym wszystkich grup czytelniczych. Pełni funkcję ośrodka informacji biblioteczno-bibliograficznej, organizuje wypożyczanie międzybiblioteczne. Niezwykle wartościowymi formami działalności tej placówki, wspomagającymi proces dydaktyczny są lekcje biblioteczne, spotkania z pisarzami, konkursy czytelnicze i plastyczne, wystawy, autokarowe wycieczki krajoznawczo edukacyjne i inscenizacje na różne okazje i święta. Biblioteka współdziała z samorządem lokalnym, ze szkołami, z Komisją ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która dofinansowuje wycieczki autokarowe i zakup nagród uczestnikom konkursów, z Urzędem Pracy kierującym stażystów i osoby na przygotowanie zawodowe.

Biblioteka pozyskuje dodatkowe środki na realizację przedsięwzięć skierowanych do dzieci i młodzieży. W 2007 r. brała udział w konkursie grantowym w wyniku czego otrzymała od Fundacji Polsko-Amerykańskiej dotację w wysokości 7000 zł. Pieniądże zostały przeznaczone na szkolenie młodzieży z zakresu informatyki i fotografii, w efekcie powstała strona internetowa miejscowości Zabiele.

W Filii Bibliotecznej w Borkowie działa „Centrum Kształcenia na Odległość na Wsi”. Jest to projekt realizowany z funduszy Unii Europejskiej. Dzięki temu biblioteka pozyskała nowoczesny sprzęt komputerowy w ilości 10 szt., laptop, rzutnik oraz meble potrzebne do ustawienia i właściwego funkcjonowania sprzętu.

W maju 2008 r. biblioteka składała wniosek do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na realizację zadania – „Z biblioteką na podbój świata”. Wniosek został pozytywnie rozpatrzony, w wyniku czego GBP otrzymała dofinansowanie w kwocie 10 000,00 zł. Otrzymane pie-

niądze pochodzą z programu Promocja Czytelnictwa Priorytet 2. Rozwój sektora książki i czytelnictwa.

Obecnie zbiory GBP wraz z filiami liczą 33 508 wol. Zakupów książek dokonuje się za pieniądze z budżetu biblioteki (plan na 2008 r. wynosi 8773,59 zł), a także dzięki dotacjom ministerialnym (2008 r. 6649,00 zł).

W procesie gromadzenia od 2007 r. pewną nowością jest pozyskiwanie darów od wydawnictw, do których biblioteki kierowały swoje zapytania o nieodpłatne przekazanie książek. W 2007 r. udało się pozyskać 176 wol. o wartości – 2587,30 zł.

Biblioteka czynna jest od poniedziałku do piątku oraz w pierwszą i trzecią sobotę każdego miesiąca w godzinach od 8.00-16.00.